

Utjecaj fotografije u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani

Kraljević, Marijana

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:343980>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-02**

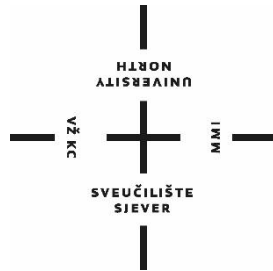

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN**

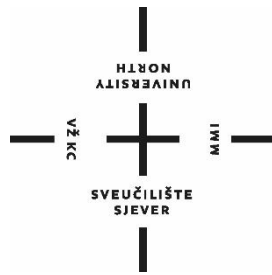
DIPLOMSKI RAD br. 43/OJ/2016

**UTJECAJ FOTOGRAFIJE U VIZUALNOJ
KOMUNIKACIJI NA POREMEĆAJE U
PREHRANI**

Marijana Kraljević

Varaždin, veljača 2017.

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN
Studij Odnosi s javnostima

DIPLOMSKI RAD br. 43/OJ/2016

**UTJECAJ FOTOGRAFIJE U VIZUALNOJ
KOMUNIKACIJI NA POREMEĆAJE U
PREHRANI**

Student:
Marijana Kraljević, mat.br. 0222/336D

Mentor:
doc. dr. sc. Anita Jeličić

Varaždin, veljača 2017.

Prijava teme diplomskoga rada

studenta IV. semestra diplomskog studija
Odnosa s javnostima

BROJ: 45/03/2016

(opisuje studentska referada)

IME I PREZIME STUDENTA Marijana Kraljević
MATIČNI BROJ 0222 / 336D
NASLOV IZABRANE TEME DIPLOMSKOGA RADA Utjecaj fotografije u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani

NASLOV IZABRANE TEME DIPLOMSKOGA RADA NA ENGLESKOM JEZIKU Photography influence in visual communication concerning eating disorders

KOLEGIJ IZ KOGA JE IZABRANA TEMA DIPLOMSKOGA RADA Vizualne komunikacije

MENTOR doc. dr. sc. Anita Jeličić

U VARAŽDINU, DANA 8.11.2016.

POTPIS MENTORA

POTPIS STUDENTA

Marijana Kraljević

Zahvala

Zahvaljujem mentorici doc.dr.sc. Aniti Jeličić na mentorstvu i stručnoj pomoći tijekom izrade ovog diplomskog rada.

Posebno se zahvaljujem svojim roditeljima i djedu bez kojih ne bih uspjela doći do cilja i kojima posvećujem ovaj diplomski rad.

Velika podrška tijekom studija bili su mi Martina Gašljević, Sanela Karabašić i Ilija Sirovina te im se ovim putem zahvaljujem.

Uz roditelje, posebno bih se zahvalila Igoru Bajju jer je bio tu tijekom našeg zajedničkog studiranja i motivirao me da nikada ne odustanem na putu do uspjeha.

Marijana

Sadržaj

SAŽETAK.....	1
SUMMARY	1
1. UVOD	2
1.1. Predmet i cilj rada.....	2
1.2. Metode izrade rada	2
1.3. Struktura rada	3
2. POREMEĆAJI PREHRANE	4
2.1. Povijest poremećaja prehrane	4
2.2. Definiranje poremećaja prehrane.....	5
2.2.1. Anoreksija nervoza	5
2.2.2. Bulimija nervoza	6
2.3. Faktori u nastanku poremećaja prehrane	8
2.3.1. Biološki faktori u nastanku poremećaja prehrane.....	8
2.3.2. Psihološki faktori u nastanku poremećaja prehrane.....	9
2.3.3. Socijalni faktori u nastanku poremećaja prehrane	9
2.4. Kulturološko inzistiranje na mršavosti	10
3. UTJECAJ VIZUALNIH MEDIJA NA POREMEĆAJE PREHRANE	12
3.1. Utjecaj televizije na poremećaje prehrane.....	14
3.2. Utjecaj interneta na poremećaje u prehrani	16
3.3. Utjecaj fotografije na poremećaje u prehrani	17
3.4. Istinita ispovijest oboljele osobe.....	19
4. KAMPANJE PROTIV ANOREKSIJE	21
5. POZNATE OSOBE I POREMEĆAJ PREHRANE.....	23
6. POREMEĆAJI PREHRANE KAO PREDMET ISTRAŽIVANJA	25

7. ISTRAŽIVANJE O UTJECAJU FOTOGRAFIJE U VIZUALNOJ KOMUNIKACIJI NA POREMEĆAJE U PREHRANI	26
7.1. Svrha istraživanja	26
7.2. Predmet istraživanja	26
7.3. Ciljevi istraživanja	27
7.4. Istraživačka pitanja i hipoteze	27
7.5. Metodologija istraživanja	28
7.5.1. Tehnika prikupljanja sadržaja	28
7.6. Grafički prikaz rezultata istraživanja.....	33
7.7. Interpretacija rezultata	52
8. ZAKLJUČAK	53
Prilog 1: Slike.....	55
Bibliografija	65
Izvori	66
Popis slika	68
Popis tablica	69
Popis grafikona.....	71
Životopis kandidata	72

SAŽETAK

Poremećaji u prehrani sežu u daleku povijest, a danas su sve više tema interesa stručnjaka, javnosti i medija masovne komunikacije. U ovom radu objašnjen je pojam poremećaja u prehrani te njegove glavne karakteristike, istaknute su kampanje u borbi protiv poremećaja u prehrani, navedene su slavne osobe koje su bolovale ili boluju od poremećaja u prehrani, a putem medija mogu utjecati na javnost, istaknuta su istraživanja o poremećajima, a naglasak u radu stavljen je na utjecaj fotografije i ostalih vizualnih masovnih medija na poremećaje u prehrani. Provedeno je istraživanje o utjecaju fotografije u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani, odnosno njezin utjecaj na postavljanje trenda mršavosti što može uzrokovati navedene poremećaje.

Ključne riječi: *poremećaji u prehrani, anoreksija, bulimija, utjecaj fotografije na poremećaje u prehrani, modni časopisi*

SUMMARY

Eating disorders reach far back into history, and today they are more and more topics of interest of experts, the public and mass media. This paper explains the concept of eating disorders and its main characteristics, highlighted are the campaigns to combat eating disorders, celebrities who have suffered or are suffering from eating disorders and can influence the public over medias, featured researches on disorders, and the emphasis in the paper was placed on the impact of images and other visual mass medias on eating disorders. A research was conducted on the impact of photography in visual communication on eating disorders, and its impact in form of setting the trend of thinness which can cause these disorders.

Keywords: *eating disorders, anorexia, bulimia, the impact of photography on eating disorders, fashion magazines*

1. UVOD

Poremećaji u prehrani iako nisu novost i sežu u daleku povijest, danas sve više privlače pažnju stručnjaka, medija i javnosti. Broj oboljelih od poremećaja u prehrani u stalnom je porastu, mediji sve više pišu o njima, a siguran uzrok oboljenja ne može se sa sigurnošću potvrditi, odnosno smatra se da je više stvari koje utječu na nastanak poremećaja prehrane. Razvojem medija i porastom dostupnosti informacija stručnjaci sve više pažnje obraćaju na utjecaj medija kroz tekst i posebice fotografiju na poremećaje u prehrani budući da su ljudi vizualna bića i najveći dio svijeta oko sebe dožive kroz osjetilo vida. Provode se istraživanja koliko fotografije u časopisima, slika na televiziji, plakati i ostala sredstva vizualne komunikacije utječu na stvaranje trenda mršavosti kao imperativa ljepote, a time potiču mogućnost razvoja poremećaja u prehrani.

U ovom diplomskom radu definiran je pojam poremećaja prehrane, a najveći dio rada posvećen je utjecaju vizualne komunikacije na poremećaje u prehrani s naglaskom na fotografiju, prikazane su kampanje koje se bore protiv navedenih poremećaja te slavne osobe u borbi protiv anoreksije i bulimije te je provedeno istraživanje o utjecaju fotografije u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani, odnosno o njenom utjecaju na stvaranje mršavosti kao imperativa ljepote, što može utjecati na razvijanje poremećaja u prehrani.

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog diplomskog rada je utjecaj fotografije u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani, odnosno nametanje imperativa mršavosti kao kulta ljepote čime se mogu izazvati poremećaji u prehrani. Cilj rada je temeljem analize sadržaja i istraživanja potvrditi ili opovrgnuti njen utjecaj.

1.2. Metode izrade rada

Za potrebe izrade ovog diplomskog rada korištena je dostupna literatura iz područja komunikacijskih znanosti, znanstveni radovi te internetski izvori te je provedeno samostalno istraživanje o utjecaju fotografije u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani.

1.3. Struktura rada

Diplomski rad podijeljen je u osam dijelova. Prvi dio je uvod u kojem se definira koji je predmet i cilj rada te koje su metode korištene pri pisanju rada. Drugi dio rada temelji se na pojašnjenju poremećaja u prehrani, treći dio rada opisuje utjecaje medija u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani dok je četvrti i peti dio rada posvećen kampanjama protiv anoreksije i bulimije te slavnim osobama koje su bolovale ili boluju od poremećaja u prehrani. Šesti dio rada odnosi se na dosadašnja istraživanja o navedenim poremećajima, sedmi dio rada je istraživanje o utjecaju fotografije u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani, a nakon njega slijedi zaključak.

2. POREMEĆAJI PREHRANE

Poremećaji prehrane izazvali su medijsku prašinu i interes šire javnosti kao malo koji poremećaj.¹ Kako se u literaturi navodi, poremećaji prehrane gotovo uvijek počinju kao dijetalni način prehrane, ali ne tiče se samo hrane i težine već osobe koje pate od navedenih poremećaja, pate i od ostalih poremećaja poput depresije, anksioznosti ili nekih drugih stanja.² Obzirom na ozbiljnost poremećaja prehrane, posljedica koje ostavljaju oboljelim osobama te obzirom na porast oboljelih i porast stope smrtnosti, potrebno ih je ispravno razumjeti.

2.1. Povijest poremećaja prehrane

Poremećaji prehrane nisu novost, još su se Grci prejedali i nakon toga čistili, a Rimljani za vrijeme Cezarove vladavine (700. g. pr. Kr.) bili su poznati po vomitorijima, sagrađenima da bi se oni mogli prejedati i povraćati te nastaviti uživati u hrani i piću. Očito oni taj ritual prejedanja i nakon toga povraćanja te uživanja u hrani i piću nakon povraćanja, nisu smatrali bolešću. U starom Egiptu namjerno povraćanje se preporučalo kao zdrava vježba i nije se smatralo bolešću.³ „Ipak, preopterećenost mršavošću, što je obilježje bulimije, nije bilo dio navedenih običaja. Bulimija kakvu danas poznajemo službeno je dodana popisu mentalnih bolesti u 3. revidiranom izdanju Dijagnostičkog i statističkog priručnika za mentalne poremećaje, objavljenom 1987. godine.“⁴

Kada govorimo o drugom poremećaju prehrane, anoreksiji, čini se da ona potječe još iz 13. stoljeća kada su neke religiozne žene bile kanonizirane zbog običaja posta.⁵ „U knjizi *Holy Anorexia* (1985.) Rudolf Bell opisuje spomenute svete kao *svete anoreksičarke* koje su se u svojoj samoprijegornoj potrazi za čistoćom i svetošću izglednjivale, da su bile hiperaktivne i stremile savršenstvu te izgubile 25% normalne tjelesne težine. Za neke se sumnjalo da se prepuštaju prejedanju i postu, što je itekako poznato osobama koje danas boluju od anoreksije, osim što one to čine radi mršavosti i samonadzora.“⁶

¹ Usp. Ambrosi – Randić, N: *Razvoj poremećaja hranjenja*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 9

² Usp. Costin, C: *Poremećaji prehrane: 100 pitanja i odgovora*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str.19

³ Usp. Costin, C: *nav.dj*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 34

⁴ Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 34

⁵ Usp. Costin, C: *nav.dj*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 34

⁶ Usp. Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 34

„Richard Morton iz Londona 1689. sročio je prvi službeni opis anoreksije u medicinskoj literaturi spominjući radikalno mršavljenje i gubitak apetita koji nisu uzrokovani medicinskim razlozima nego tugom i tjeskobom. Francuski liječnik Charles Lasegue 1873. i engleski Sir William Gull 1874. napisali su dva članka o anoreksiji u modernoj medicinskoj literaturi i opisali simptome koji se još danas smatraju prepoznatljivim obilježjima toga poremećaja prehrane. Gull je smislio izraz *anorexia nervosa* kako bi istaknuo da je spomenuti poremećaj posljedica *morbidnog mentalnog stanja*, a ne fiziološke promjene u tijelu.⁷

2.2. Definiranje poremećaja prehrane

Obzirom na ozbiljnost poremećaja prehrane, posljedice i sve veću stopu smrtnosti, poremećaje prehrane potrebno je ispravno razumjeti, a kako ih ne bi krivo shvaćali i miješali s ostalim poremećajima, potrebno ih je definirati. „Poremećaj prehrane bolest je koja se očituje u različitim oblicima nezdrave prehrane i navici kontroliranja težine, koji postaju opsesivno-kompulzivne i/ili impulzivne prirode.“⁸ „Usprkos brojnim istraživanjima uzroci anoreksije i bulimije nervoze još uvijek ostaju u određenoj mjeri nepoznati. Kulturni i faktori okoline zasigurno imaju važnu ulogu s obzirom na to da su poremećaji učestaliji u industrijaliziranim negoli u zemljama u razvoju.“⁹

2.2.1. Anoreksija nervoza

„Anoreksija nervoza spada u vrlo teške i nerijetko smrtne psihijatrijske poremećaje.“¹⁰ Bitna obilježja anoreksije nervoze su da se tjelesna težina voljno održava ispod normalne razine, kod osoba postoji intenzivan strah od dobitka na težini ili strah da će postati gojazna te amenoreja kod žena (izostanak menstruacije). To je poremećaj prehrane kod kojeg adolescenti ili mladi odrasli, obično žene, nemilosrdno i uspješno teže mršavosti koja rezultira ozbiljnim gubitkom na težini.¹¹ „Anoreksiju nervozu obilježavaju smetnje u ponašanju, psihološke i

⁷ Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 35

⁸ Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 19

⁹ Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 13 - 14

¹⁰ Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 14

¹¹ Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 14 - 15

fiziološke smetnje, uključujući povećanu tjelesnu aktivnost, depresiju, opsesivnu zabrinutost zbog hrane, smanjenje krvnog pritiska, pad metabolizma i hormonalne disfunkcije.“¹²

„Moguće je razlikovati dva osnovna oblika ovog poremećaja, a to su restriktivni i prežederavajuće-purgativni. Kod *restriktivnog tipa* anoreksije nervoze gubitak na težini uzrokovan je smanjenim unosom hrane u organizam, no osoba nije uključena u ponašanje prejedanja ili pražnjenja. Za razliku od prethodnog, kod *prežederavajuće-purgativnog tipa* anoreksije nervoze osoba je obično uključena u ponašanje prejedanja/pražnjenja, kao što je primjerice samoizazvano povraćanje ili zloupotreba laksativa, diuretika, te sredstava za klistiranje.“¹³

„Dijagnostički kriteriji za anoreksiju su:

- Odbijanje održavanja postojeće težine u razini ili iznad donje granice normalne težine za tu dob i visinu (npr. gubitak težine koji uzrokuje zadržavanje manje od 85% predviđene težine ili nemogućnost povećanja težine tijekom rasta, što također uzrokuje zadržavanje manje od 85% predviđene težine).
- Izražen strah od povećanja težine ili debljanja, čak i u slučaju pothranjenosti.
- Poremećeni doživljaj vlastite težine ili tjelesnog izgleda, pretjeran utjecaj težine ili izgleda na samopoštovanje, nijekanje ozbiljnosti problema nedovoljne težine.
- Pojava amenoreje, odnosno izostanak triju menstrualnih ciklusa u nizu. (Smatra se da žena pati od amenoreje ako menstruira samo nakon primjene hormonalne terapije, npr. estrogena)¹⁴ (vidi sliku 1)

2.2.2. Bulimija nervoza

Drugi tip poremećaja prehrane naziva se bulimija nervoza. „Postoje dva osnovna tipa bulimije, a to su purgativni i nepurgativni tip. Kod *purgativnog tipa* bulimije nervoze osoba uobičajeno pribjegava samoizazvanim povraćanjima ili zloporabi laksativa, diuretika ili sredstava za klistiranje.

¹² Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 15 prema Walsh, B.T. & Devlin, M.J. (1998). Eating Disorders: Progress and Problems. *Science*, 280, 1387 – 1390.

¹³ Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 15 - 16

¹⁴ Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 20

Nepurgativni tip poremećaja obilježen je nekim drugim neodgovarajućim ponašanjem, kao što je post ili pretjerano tjelesno vježbanje, ali osoba ne pribjegava samoizazvanom povraćanju ili zlorabi laksativa, diuretika ili sredstava za klistiranje.¹⁵ (vidi sliku 2)

„Dijagnostički kriteriji za bulimiju:

- Ponovljene epizode prejedanja koje karakterizira sljedeće:
 1. Jedenje u diskretnom trenutku (npr. unutar 2 sata u bilo koje doba dana) količine hrane koja je puno veća od količine koju bi većina pojela u istom vremenskom razdoblju i pod istim uvjetima.
 2. Osjećaj gubitka nadzora nad jedenjem (npr. osjećaj da se ne možete zaustaviti ili da ne možete kontrolirati što i koliko jedete).
- Ponovljeno i neprikladno kompenzacijsko ponašanje kako bi se spriječilo povećanje težine poput namjerno izazvanog povraćanja, zlouporabe laksativa, diuretika, klistira ili drugih lijekova, ili pak, pretjerano vježbanje.
- Prejedanje i drugi neprikladni oblici kompenzacijskog ponašanja u prosjeku se javljaju najmanje dvaput u tjednu tijekom 3 mjeseca.
- Oblik tijela i težina nepovoljno utječu na sliku o sebi.
- Poremećaj ne nastaje samo tijekom anoreksičnih epizoda.¹⁶

Sličnosti između ova dva poremećaja u prehrani uglavnom su jasne. Oba se javljaju uglavnom među mlađim ženama, oba su obilježena pretjeranom zabrinutošću tjelesnim oblikom i tjelesnom težinom, a trećina pacijenata koji se podvrgavaju bulimiji nervozi imaju u svojoj povijesti bolesti anoreksiju nervozu. No, suprotno pojedincima s anoreksijom, čija je težina već prema definiciji značajno ispodprosječna, mnogi pojedinci s bulimijom imaju normalnu tjelesnu težinu.¹⁷

¹⁵ Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 17 - 18

¹⁶ Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 23

¹⁷ Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 18

2.3. Faktori u nastanku poremećaja prehrane

Razvoj poremećaja prehrane može se gledati kao jedan proces koji se sastoji od tri različita stadija. Početni stadij obuhvaća vrijeme od samog rođenja pa do pojave onoga što se naziva prethodnicom u ponašanju. U tom razdoblju pojedinac može biti izložen predisponirajućim faktorima. Drugi stadij u procesu razvoja prehrane obuhvaća vrijeme od razvoja prethodnika u ponašanju, u najvećem broju slučajeva to je dijeta do jasnog nastupa poremećaja. U zadnjem, trećem stadiju procesa, održavajući faktori u interakciji sa zaštitnim određuju kada će bolest nastupiti i hoće li biti prolaznog karaktera ili će se učvrstiti kao kronična bolest.¹⁸ Već spomenuti predisponirajući faktori koji se javljaju u prvom stadiju procesa su brojni, a možemo ih svrstati u tri skupine: biološku, psihološku i socijalnu.¹⁹

2.3.1. Biološki faktori u nastanku poremećaja prehrane

Jedna od pretpostavki jest da su uzročnici anoreksije nervoze genetskog podrijetla, no usprkos brojnim istraživanjima još nije definitivno utvrđeno je li prijenos anoreksije nervoze uzrokovan genetskim ili faktorima okoline. Iako izgleda da su genetski faktori zaista važni u razvoju ovog poremećaja prehrane, još smo daleko od spoznaje što se zapravo genetski prenosi.²⁰ U zadnjih nekoliko godina znanstvenici su došli do novih dokaza u vezi s genetskim predispozicijama. Prvo što je utvrđeno jest da ju je moguće pronaći među članovima obitelji. Ako jedan član obitelji oboli od poremećaja prehrane, veći su izgledi da će oboljeti i drugi. Što je srodstvo bliže to je rizik veći.²¹ Biološki faktori koji su važni u nastanku poremećaja prehrane su dob, pubertet, spol i tjelesna težina.²²

¹⁸ Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 21 - 22

¹⁹ Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 23

²⁰ Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 23 - 24

²¹ Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 76

²² Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 24

2.3.2. Psihološki faktori u nastanku poremećaja prehrane

Najbrojnija i najbolje istraжена skupina faktora u nastanku poremećaja prehrane je skupina psiholoških faktora. Psihološki faktori koji su najčešće izučavani su depresivnost, samopoštovanje, nezadovoljstvo tijelom, problemi autonomije, perfekcionizam, poremećaji ličnosti i anksioznost.²³

Mnoštvo je razloga zašto netko oboli od poremećaja prehrane. Mnogi pacijenti boluju od depresije ili tjeskobe koje mogu uzrokovati navedene poremećaje prehrane ili mu doprinijeti. Osim depresije i tjeskobe, nisko samopouzdanje ili samopouzdanje zasnovano na izgledu također igraju ulogu. Dio poriva za mršavošću i restriktivnim hranjenjem jest također i zadirkivanje vršnjaka u vezi s težinom. Postoje svakojaki psihološki ili osobni problemi koji se dovode u vezu s poremećajima prehrane, no nijedno spomenuto obilježje ne podrazumijeva automatski poremećaj prehrane. Ipak, kako oboljeli često imaju baš te karakteristike, važno je provjeriti da li one zaista postoje.²⁴ (vidi sliku 3)

2.3.3. Socijalni faktori u nastanku poremećaja prehrane

Pripadnice zapadnih društava doživljavaju socijalne i kulturne pritiske u smjeru mršavosti. Takve vrste pritisaka navode pripadnice ženskog spola da drže dijetu te tako povećavaju njihovu podložnost za razvoj poremećaja prehrane. Zanimanje istraživača za te vrste pritisaka u vidljivom je porastu. Socijalna teorija koja bi mogla objasniti nastanak i održavanje poremećaja prehrane trenutno ne postoji. Nastanak i održavanje poremećaja prehrane objašnjava se kroz više različitih sociokulturnih modela. Začetnike spomenutih modela i interpretacija može se pronaći u radovima autora koji zauzimaju feminističko stajalište.²⁵

Socijalni faktori koji se u literaturi navode kao oni faktori koji posebno utječu na razvoj poremećaja prehrane su socijalni pritisak prema mršavosti, promijenjena socijalna uloga žena, glorifikacija poremećaja hranjenja, predrasude prema gojaznima, tendencija socijalnog uspoređivanja.²⁶

²³ Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 42

²⁴ Usp. Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 79

²⁵ Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 61

²⁶ Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 61

2.4. Kulturološko inzistiranje na mršavosti

U svijetu u kojem živimo postoji kulturološki naglasak na izgledu, posebice kada je riječ o mršavosti koja je postala sastavni dio ženskog pogleda na svijet i onoga što ženu zapravo čini ženom te je zapravo teško zamisliti svijet bez toga. Zamisao koja je danas sveprisutna da ćemo biti sretni budemo li mršaviji, pokrenula je profitabilnu industriju bez obzira na to što uopće ne iznosi istinu, preporučene dijete ne postižu dugoročni učinak. Unatoč svim tim činjenicama, dajemo sve od sebe u nadi da ćemo uspjeti u namjeri da nalikujemo na supermodele koje vidamo svuda oko sebe. Mnoge od tih modela na koje žene diljem svijeta žele ličiti trebale bi biti na bolničkom liječenju zbog anoreksije. Primjer jedne od njih je manekenka koja je 2006. godine umrla nakon silaska s modne piste. Taj događaj izazvao je reakciju organizatora madridskog sajma mode te su kući poslali sve manekenke s indeksom tjelesne mase manjim od 18. Problem je postao još većim kad je ubrzo umrla još jedna manekenka. Ana Carolina Reston, brazilska manekenka, koja je umrla od komplikacija izazvanih anoreksijom. Američko udruženje modnih dizajnera odgovorilo je na reakciju svijeta na problem neuhranjenosti manekenki i potaknuli su promicanje svijesti, zdravlja i zdravije radne okoline u američkoj modnoj industriji.²⁷ (vidi sliku 4)

Kako bi se manekenke i glumice približile trenutačnom idealu ljepote često se rabe estetska kirurgija, liposukcija i tamnjenje *airbrush* metodom, a javnost nevjerojatnom brzinom slijedi spomenuti trend. Kako su prizori idealne ljepote sveprisutni i našoj kulturi, gotovo je nemoguće utvrditi njihov učinak. Dijete su postale sastavni dio života, izglednjivanje je postalo sastavni dio ženstvenosti i rijetko koja žena nema vagu. Prema svemu tome i ne čudi spoznaja da žene dijetalnu prehranu doživljavaju rješenjem i to ne samo zato što im ona omogućava gubitak tjelesne težine već i zato što donosi određeni status, moć, kontrolu i odobravanje drugih. Upravo taj kulturološki naglasak na ženskoj mršavosti samo je jedno od objašnjenja tvrdnje da su poremećaji prehrane ponajviše bolesti pripadnica ženskog spola.²⁸ (vidi sliku 5)

²⁷ Usp. Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 72 - 73

²⁸ Usp. Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 73

Broj oboljelih od poremećaja u prehrani se povećava velikom brzinom i u drugim kulturama, što samo potvrđuje da tome uvelike pridonosi prihvaćanje mršavosti. Što je kultura modernija i zapadnjačkija, što je više izložena zapadnjačkim proizvodima, slikama i uvjerenjima, to su poremećaji prehrane češći. To opet upućuje na to da barem djelomično ideali ljepote, a posebno mršavosti, zapadnjačke kulture potiču poremećaje prehrane.²⁹

²⁹ Usp. Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 74

3. UTJECAJ VIZUALNIH MEDIJA NA POREMEĆAJE PREHRANE

Postoje različiti čimbenici koji utječu na nastanak i na razvoj poremećaja prehrane. Jedan od njih je kultura u kojoj živimo. Jedan od načina širenja kulture su i mediji. Mnogo toga dokazuje na to da mediji pridonose pojavi dijeta, diskriminaciji na osnovi tjelesne težine i nezadovoljstvo vlastitim izgledom. Sudeći prema istraživanjima, broj poremećaja prehrane tijekom godina je rastao proporcionalno s porastom članaka o raznim dijetama. Suprotno onom uvjerenju da je važnija unutarnja ljepota čovjeka, mediji besramno ističu da je važnije kako izgledaš nego tko si ti. Mršave žene se idealiziraju na sve moguće načine. Televizija ulaže brojne sate, a oglašivači velike iznose novaca u savjete kako smršavjeti, kako ostati mršav i predivan te što točno kupiti kako bismo sve to ostvarili.³⁰

Mediji sami po sebi ne potiču poremećaje prehrane, ne potiču ni anoreksiju, ni bulimiju ili prejedanje. U protivnom, bilo bi puno više oboljelih od navedenih poremećaja prehrane. To su različiti čimbenici rizika koji skupa izazivaju poremećaje prehrane. Ipak, mediji promiču dijete, a dijete su jedan od čimbenika rizika. Prema mišljenju autorice knjige „*Poremećaji prehrane: 100 pitanja i odgovora*“, Carolyn Costin koja je i sama bolovala od poremećaja prehrane, slike koje mediji predstavljaju, zajedno s oglašavanjem, odgovorne su za mnoge nespecifične poremećaje prehrane.³¹ Nespecifični poremećaji prehrane uključuju sindrome koji nalikuju na anoreksiju ili bulimiju, ali im nedostaje neko prepoznatljivo obilježje ili trajnost simptoma, što onemogućuje dijagnozu.³²

Sredstva javnog informiranja jedan su od najmoćnijih prijenosnika sociokulturnih ideala i zbog toga imaju važnu ulogu u nastajanju poremećaja prehrane.³³ Zbog svoje popularnosti, televizija, filmovi i razni časopisi učinkovito propagiraju ideal vitkosti.³⁴

³⁰ Usp. Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 74

³¹ Usp. Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 74

³² Usp. Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 19

³³ Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 67 prema Silverstein, B., perdue, L. & Perdue B. (1986b). Possible causes of the thin standard of bodily attractiveness for women. *International Journal of Eating Disorders*, 5, 907 – 916; Mazur, A. (1986.). U.S. trends in feminine beauty and overadaptation. *The Journal of Sex Research*, 22, 281 – 303.; Andersen, A.E. & DiDomenico, L. (1992). Diet vs. Shape content of popular male and female magazines: A dose-response relationship to the incidence of eating disorders? *International Journal of Eating Disorders*, 11, 283 - 287

³⁴ Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 67 prema Raphael, F.J. & Lacey, J.H. (1992). Cultural aspects of eating disorders. *Annals of Medicine*, 24, 293 – 296.; Silverstein, B. Peterson, B. & Perdue, L. (1986). Some correlates of the thin standard of bodily attractiveness for women. *International Journal of Eating Disorders*, 5, 895 - 905

Nadalje, Lakoff i Scherr (1984) tvrde da je utjecaj televizije i časopisa posebno negativan jer se modeli u navedenim medijima shvaćaju kao realistične vizije stvarnih ljudi, a ne kao manipulirane i umjetno stvorene slike.³⁵ Problem nastaje zato što žene u obzir ne uzimaju činjenicu da se modeli koje vide na televiziji i časopisima dugo pripremaju i to uz pomoć profesionalnih frizera i šminkera, kontroliranih dijeta i tjelovježbi za jednu fotografiju, već te modele gledaju kao realistične i primjerene pojave.³⁶ Striegel-Moore i suradnici (1986) upozoravaju da mediji uče žene kako izgleda idealna figura, a kao posebno problematično ističu to što ih uče i kako postići takvu figuru, „uključujući kako držati dijete, čistiti se ili poduzimati druga štetna ponašanja“.³⁷

Masovni mediji danas prikazuju privlačna ženska tijela, ali sve češće prikazuju i muška. Posebice se tu ističi filmovi, televizija, revije i oglasi koji ljepoti daju sve više i više prostora što utječe i na sve veći naglasak ljepote u našim životima. Učinak današnjih vizualnih medija razlikuje se od djelovanja vizualnih umjetnosti kako je to bilo u prošlosti. Umjetničke slike u prošlosti bile su predstavljene kao nedostižne, dok današnji, suvremeni mediji granicu između stvarnosti i preuveličane fikcije čine nejasnom.³⁸

Modeli i glumci provode sate i sate u fotografiranju i snimanju, surađuju s modernim kreatorima, profesionalnim frizerima i vizažistima te su neprestano na bezobzirnim dijetama i programima vježbanja. S naslovnica revija, oglasa i televizijskih ekrana nagovaraju nas idealna tijela, kirurški popravljena, profesionalno fotografirana i obrađena računalima tijela mladih i mršavih manekena i mišićavih manekenki.

³⁵ Usp. Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 67 - 68

³⁶ Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 68 prema Jasper, K. (1993). Monitoring and responding to media messags. *Eating Disorders: Tge Journal of Treatment and Prevention*, 1, 109 – 114.; Lakoff, R.T. & Scherr, R.L. (1984) *Face value: The politics of beauty*. Boston: Routledge & Kegan Paul

³⁷ Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 68

³⁸ Usp. Kuhar, M: Medijske reprezentacije tjelesnog izgleda i samopredodžba mladih, *Medijska istraživanja*, Vol. 11 No. 1 lipanj 2005., str 97 – 112, str. 98 - 99,

http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=36219, pristup ostvaren 01. studenog 2016.

U filmovima se nalaze i tijela dvojnica koja su nadomjestak za „nesavršena“ tijela filmskih glumica.³⁹ Peggy Claude-Pierre u svojoj knjizi progovorila je o borbi s poremećajima u prehrani svojih kćeri u kojoj je navela mnoge faktore koji utječu na anoreksiju i bulimiju. Između ostalog složila se da su žene bombardirane prikazima nedostižne ženske ljepote te da su ženski časopisi puni članaka i reklama koje govore o dijetama, gubljenju težine, gimnastičkim spravama i ostalom. Također je navela da se lijepe žene pojavljuju u televizijskim reklama koje prodaju sve proizvode, od piva i automobila pa sve do sredstava za pranje. Navodi kako prevladavaju i dalje slike „savršenih“ žena nad onim slikama koje prikazuju muško savršenstvo, danas se ipak primjećuje i povećanje broja muških slika, iako su one nešto prikriivenije.⁴⁰

3.1. Utjecaj televizije na poremećaje prehrane

Televizija kao medij posebno jak utjecaj ima na adolescente zbog toga što mladi ljudi često gledaju televiziju, a socijalni pritisak koji je usmjeren prema mršavosti posebno utječe na njih jer se oni nalaze u razdoblju u kojem se razvija identitet i istražuje spolna uloga.⁴¹

Kao najzanimljivija i najuvjerljivija presuda uloge u medijima na poremećaj prehrane poznata je *studija Fidžija*. Anna Becker i kolege na sveučilištu Harvard istražili su učinak uvođenja televizije na otočje Fidži. Prije 1995. godine stanovnici otočja nisu gledali televiziju jer im nije bila dostupna, nisu bili na dijetama i poremećaj prehrane nije postojao. U njihovoj 2000 godina staroj kulturi gubitak težine smatrao se negativnim obilježjem. Naime, ako je netko smršavio, susjedi bi toj osobi navratili kako bi joj pomogli da se udeblja.

³⁹ Usp. Kuhar, M: *nav.dj*. Vol. 11 No. 1 lipanj 2005., str 97 – 112, str. 98 - 99,

http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=36219, pristup ostvaren 01. studenog 2016. prema Kuhar, M. (2001) „Medijske podobe – korzet sodobnih žensk“, str. 61 – 78, U: Splichal, S. (ur.). Vatovčev zbornik, (*Javnost*, Vol. 8, suplement). Ljubljana: Evropski inštitut za komuniciranje in kulturo: Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani

⁴⁰ Usp. Claude-Pierre P: *TAJNI JEZIK prehrambenih poremećaja*, MIŠ, d.o.o., Zagreb, 2000., str.67

⁴¹ Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 68 prema Johnson, W.G. & Schlundt, D.G. (1985). Eating Disorders: Assessment and treatment. *Clinical Obstetrics and Gynaecology*, 28, 598 - 613

U samo tri mjeseca od uvođenja televizije sa zapadnjačkim serijama kao što je serija *Spasilačka služba (Bay Watch)*, djevojke u adolescentskoj dobi počele su se okretati dijetama i za tri godine 11% njih je povraćalo kako bi smršavjelo. Na upit, djevojke su izjavile da, između ostalog, žele smršavjeti radi stjecanja boljeg društvenog statusa. Studija Fidžija navodi se kao jedno od najvažnijih istraživanja kulture, medija i poremećaja prehrane.⁴² (vidi sliku 6)

Mnogi autori sugeriraju da mediji imaju jako ključnu ulogu u podržavanju nezadovoljstva tijelom. Ipak, mali je broj istraživanja koji je provjeravao efekte aktualne ekspozicije medijima na nezadovoljstvo tijelom i potragom za mršavošću. U jednom takvom istraživanju Tiggemann i suradnici (1944) utvrđuju da je idealna težina i percepcija prekomjerne težine povezana s vremenom koje je provedeno u gledanju televizije kod mladih žena, ali ne i pripadnika muške populacije.

Pokušavajući replicirati i proširiti dobivene rezultate uz pomoć diferenciranih mjera gledanja televizije, Tiggemann i Pickering (1996) zaključuju da ukupna količina gledanja televizije nije povezana s nezadovoljstvom tijelom i težnjom za mršavošću, ali ipak neke kategorije televizijskog programa jesu. Istraživanje je pokazalo da gledanje sapunica ili serija te filmova korelira s nezadovoljstvom tijelom, dok gledanje sporta negativno korelira s istim, a gledanje glazbenih programa prognozira želju za mršavošću.⁴³

⁴² Usp. Costin, C: *nav.dj.*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010., str. 75

⁴³ Usp. Ambrosi – Randić, N: *nav.dj.*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 68 - 69

3.2. Utjecaj interneta na poremećaje u prehrani

Internet je danas način komunikacije koji postaje sve popularniji i omogućava nam kao pojedincima da izradimo *web* stranice te na njima izrazimo svoja razmišljanja i ličnost.⁴⁴ *Pro-anorexia websites* su *web* stranice koje teže promicanju, podržavanju i diskutiranju o anoreksiji.⁴⁵ Spomenute stranice anoreksiju prikazuju u pozitivnom svijetlu i obično ju ne definiraju kao poremećaj nego kao životni stil. Autori tih stranica najčešće su mlade djevojke kojima je cilj stvoriti zajednicu koja će redefinirati anoreksiju, pri čemu stvaraju vlastiti rječnik. Na stranicama se također promiče i uporaba lijekova za mršavljenje te se pružaju štetni savjeti kako postići te kako održati nisku tjelesnu težinu.⁴⁶

Osim na engleskom, stranice postoje i na hrvatskom jeziku i još nisu podvrgnute detaljnim analizama. Neala Ambrosi-Randić je sa svojim suradnicima upravo iz tog razloga provela istraživanje. Analizom internetskih članaka (eng. *postovi*) objavljeni na 31 elektroničnom dnevniku (eng. *blogovi*) su ispitali sadržaj koji se na njima nudi. Sadržaj se odnosio na podupiranje anoreksije, bulimije i općenito poremećaja prehrane.⁴⁷ (vidi sliku 7)

Analize su pokazale da su sudionici na navedenim stranicama najčešće adolescente djevojke, a glavne teme o kojima one raspravljaju su prejedanje, dijeta, post, vježbanje i zlouporaba lijekova. Također, daju i traže savjete te pružaju socijalnu podršku u cilju gubitka i održavanja niske tjelesne težine. Od emocija, negativne emocije poput tuge, mržnje i ljutnje češće su zastupljenije od pozitivnih emocija. Dvije trećine analiziranih stranica sadrži slike i pjesme kojima je cilj ojačati motivaciju i ponašanja koja su usmjerena ka postizanju ideala mršavosti.⁴⁸

⁴⁴ Ambrosi – Randić, N., Pokrajac – Bulian, A., Ogresta, J., Lacovich, M: Poremećaji hranjenja i internet: analiza sadržaja hrvatskih web stranica, *Psihologijske teme*, Vol. 17 No. 1 prosinac 2008., str. 37 – 55, str. 37, <http://hrcak.srce.hr/32451>, pristup ostvaren 05. studenog 2015.

⁴⁵ Ambrosi – Randić, N i suradnici: *nav.dj*. Vol. 17 No. 1 prosinac 2008., str. 37 – 55, str. 37, <http://hrcak.srce.hr/32451>, pristup ostvaren 05. studenog 2016. prema Dias, K. (2003). The ANA sanctuary: Women's pro-anorexia narratives in cyberspace. *Journal of International Women's Studies*, 4(2). U: www.bridgew.edu/depts/artscnce/jiws/April03

⁴⁶ Ambrosi – Randić, N i suradnici: *nav.dj*. Vol. 17 No. 1 prosinac 2008., str. 37 – 55, str. 37, <http://hrcak.srce.hr/32451>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

⁴⁷ Ambrosi – Randić, N i suradnici: *nav.dj*. Vol. 17 No. 1 prosinac 2008., str. 37 – 55, str. 37, <http://hrcak.srce.hr/32451>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

⁴⁸ Ambrosi – Randić, N i suradnici: *nav.dj*. Vol. 17 No. 1 prosinac 2008., str. 37 – 55, str. 37, <http://hrcak.srce.hr/32451>, pristup ostvaren 15. studenog 2015.

3.3. Utjecaj fotografije na poremećaje u prehrani

Analize sadržaja mnogih medija upozoravaju da je razdoblje kasnog dvadesetog stoljeća puno sve vitkijih tijela modela, plesačica, glumica, pornografskih diva. Dakle, žena koje se tradicionalno smatraju ljepoticama.⁴⁹ Djelovanje medija na samopredodžbu često je tema popularnih i akademskih rasprava. Mediji imaju jako važnu ulogu kad je riječ o širenju idealiziranih slika i informacija o tome kako dosegnuti idealan vanjski izgled. Razvoj masovnih medija koji se dogodio u dvadesetom stoljeću pridonio je da se standardi ljepote među ljudima različitih društvenih slojeva i različitih zemljopisnih područja izjednače.⁵⁰ Danas ipak možemo biti zadovoljni činjenicom da je teže pronaći dvanaestogodišnjakinju koja nije svjesna da su „ideali“ prestrogi prema djevojkama i da nisu prirodni. Također, danas postoje edukacije o opasnostima opsesivnih dijeta, a informacije o poremećajima u prehrani dostupne su u školama, liječničkoj ordinaciji, teretani i sveučilištima, što se smatra napretkom. Ono što ipak nije dobro jest što su danas poremećaji tako česti da su postali gotovo normalni, zahvaljujući jakom publicitetu, prestali su biti stigmatizirani, a manekenke otvoreno govore za *Glamour* o svojim dijetama za izgledniji vanjski izgled.⁵¹

Medijski prilozi o tjelesnom izgledu razlikuju se u odnosu na spol za koji su namijenjeni. Razlika se vidi u količini i sadržaju revijalnih članaka. Mnogi istraživači detaljno su se bavili istraživanjem i proučavanjem tematike izgleda u medijima. Malkinova i Wornianova (1999) su metodom analize sadržaja pregledali priloge u vezi s izgledom tijela na naslovnicama 21 popularne ženske i muške revije. Zaključile su da gotovo svaka naslovnica ženske revije ima neki naslov koji je u vezi s kontrolom težine, mršavljenjem, dijetnim navikama i šminkanjem.

⁴⁹ Usp. Kuhar, M: *nav.dj.* Vol. 11 No. 1 lipanj 2005., str 97 – 112, str. 99, http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=36219, pristup ostvaren 05. studenog 2016. prema Berger, J. (1972) *Ways of seeing*. London: BBC/Pengiu; Kilbourne, J. (1999) *Can't buy my love: How advertising changes the way we think and feel*. New York et al: Touchstone

⁵⁰ Usp. Kuhar, M: *nav.dj.*, Vol. 11 No. 1 lipanj 2005., str 97 – 112, str. 100, http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=36219, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

⁵¹ Usp. Wolf, N: *Mit o ljepoti: Kako se prikazi ljepote koriste protiv žena*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2008., str. 11 - 14

Naslovi koji su bili na naslovnicama često su nagovještavali da gubitak tjelesne težine vodi u bolji život, veću spolnu privlačnost i viši status. Za razliku od ženskih revija, muške revije su se bavile ponajprije zabavom, novim znanjima, hobijima i aktivnostima te gotovo nijedna među naslovnicama analiziranih muških revija nije sadržavala informacije vezane uz izgled.⁵²

Na svakom koraku nas „bombardiraju“ slikama idealnih ženskih tijela. Ako netko i ne kupuje časopise, ne gleda televiziju i ne ide u kino, ne može izbjeći slike lijepih žena na oglasnim pločama i u izlozima. Te slike kod žena uzrokuju snažne emocionalne odgovore i to u rasponu od nezadovoljstva i promjena u raspoloženju pa sve do ugone i stimulacije želje.⁵³ (vidi sliku 8)

„U prošlom naraštaju, kilaža prosječne manekenke bila je 8% manja od one prosječne žene u Americi, dok je danas 23% manja. Twiggy se pojavila na stranicama *Voguea* 1965. godine, istodobno s rastom popularnosti kontracepcijske tablete, da bi neutralizirala njezine najradikalnije učinke. Kao i mnogi simboli mita o ljepoti, bila je mač s dvije oštrice – ženama je ukazivala na slobodu od ograničenja reprodukcije ranijih naraštaja (budući da se žensko masno tkivo u podsvjesnom kategorički shvaća kao plodna seksualnost), dok je umirila muškarce jer je značila žensku slabost, aseksualnost i glad. Njezina mršavost, danas uobičajena, bila je u to vrijeme šokantna; čak ju je i *Vogue* predstavio sa strahom: „Twiggy se naziva Twiggy jer izgleda kao da će je snažan povjetarac prelomiti napola i otpuhati je na tlo... ona je tako mršava da druge manekenke bulje u nju. Njezine noge izgledaju kao da nije pila dovoljno mlijeka kao novorođenče, a njezino lice ima izraz koji su Londonci vjerojatno imali tijekom *blitz krieg*.“ Jezik tog opisa je znakovit: pothranjena, nešto što će savladati snažan vjetar, izraz lica osoba pod opsadom – nema boljeg simbola da umiri društveni sustav suočen s mogućnošću da će ubrzo nekoliko desetaka tisuća žena marširati Petom avenijom.“⁵⁴ (vidi sliku 9 str. 59)

⁵² Usp. Kuhar, M: *nav.dj.*, Vol. 11 No. 1 lipanj 2005., str 97 – 112, str. 100 - 101,

http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=36219, pristup ostvaren 05. studenog 2016. prema Malkin, A. R. & Wornian, K. (1999) “Women and Weight: Gendered Messages on Magazine Covers”, *Sex Roles*, 40 (7/8), 647-656

⁵³ Usp. Kuhar, M: *nav.dj.*, Vol. 11 No. 1 lipanj 2005., str 97 – 112, str. 101,

http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=36219, pristup ostvaren 05. studenog 2016. prema Bordo, S. (1993) *Unbearable weight: Feminism, Western culture, and the body*. Berkeley: University of California Press

⁵⁴ Wolf, N: *nav.dj.*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2008., str.217

„Sudeći prema rezultatima istraživanja časopisa Glamour iz 1984. godine na uzorku od 33 000 žena, kult gladi izborio je veliku pobjedu nad ženskom borbom za jednakošću: 75% žena od 18 do 35 godina smatralo je da su debele, dok ih je samo 25% bilo medicinski pretilo (isti postotak kao kod muškaraca); 45% žena *s premalom tjelesnom težinom* također su smatrale da su debele. Ali, ono što zvuči dodatno obeshrabrujuće u smislu načina na koji mit uništava nade za napredak i zadovoljstvo žena jest da su ispitanice izjavile da im je važnije izgubiti 5 do 8 kilograma nego ostvariti uspjeh a poslu ili u ljubavi.“⁵⁵

U raspravama o utjecaju medija na tjelesnu samopredodžbu najčešće su dvojne, s jedne strane sumnja u stvarnu moć medija i u isto vrijeme ukazuje na strah od nje. Na razvoj negativne tjelesne predodžbe utječu biološki, karakterni, socijalni i kognitivni čimbenici, a ne samo mediji. Naime, kad bi mediji imali svemogući utjecaj, nitko više ne bi imao pozitivnu tjelesnu samopredodžbu. Iako su izloženi istim slikama i istom kulturnom okružju, žene i muškarci u različitoj su mjeri ili opterećeni ili neopterećenosti izgledom tijela. Izloženost medijskim idealima potiče neugode osjećaje što je posebno izraženo kod žena s negativnom tjelesnom samopredodžbom i neodgovarajućom prehranom.⁵⁶

3.4 Istinita ispovijest oboljele osobe

O svom iskustvu o poremećajima u prehrani progovorila je mlada djevojka Neda Dropulić koja je u suradnji s doc. dr. Darkom Marčinkom napisala knjigu „ANOREKSIIJA: Težina ljepote“. U predgovoru knjige doc. dr. Marčinko navodi kako je u svijetu i u Hrvatskoj sve veći broj oboljelih od poremećaja prehrane, prije svega zbog socijalnih čimbenika koji su presudni za nastanak ove bolesti i poticanje pretjerane mršavosti u svijetu mode.⁵⁷ Autorica knjige u svom predgovoru je istaknula da je knjigu napisala jer kad se njoj dogodio poremećaj nije postojala knjiga iz prve ruke već knjige koje su davale primjere, ali nitko u tim knjigama nije zadirao u temelje.

⁵⁵ Wolf, N: *nav.dj*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2008., str.218

⁵⁶ Usp. Kuhar, M: *nav.dj.*, Vol. 11 No. 1 lipanj 2005., str 97 – 112, str. 102, http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=36219, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

⁵⁷ Usp. Dropulić, N: *ANOREKSIIJA: težina ljepote*, PROFIL, Zagreb, 2014., str. 9

Navela je da knjigu nije napisala samo zbog žena koje su otišle u krajnost već i zbog „zdravih“ žena na kojima je primijetila izraze lica dok su se presvlačile u dućanima i uvlačile trbuhe na plažama te zbog priča koje je slušala u frizerskim salonima gdje su svi pričali o tome tko je na kakvoj dijeti, gdje idu u teretane, koliko su se udebljale ili smršavjele. Primijetila je da svi liječe posljedicu, a nitko ne rješava uzrok, odnosno nitko ne priča o tome zašto jede previše ili premalo.⁵⁸ U svojoj knjizi autorica je navela da ona nije jedna od onih koje krive isključivo medije za poremećaje u prehrani, ali da također ne može ostati nezačučena velikim brojem oprečnih poruka koje ovaj svijet nudi. Navodi kako glumice i starlete postaju poznate tek kad smršave do neprepoznatljivosti te kako sve te cure iznimno niske težine su dobitnice zlatnih statua za ljepotu i talent, navodno nisu anoreksične.⁵⁹ (vidi sliku 10)

⁵⁸ Usp. Dropulić, Neda: *nav.dj.*, PROFIL, Zagreb, 2014., str. 11

⁵⁹ Usp. Dropulić, Neda: *nav.dj.*, PROFIL, Zagreb, 2014., str. 19 - 20

4. KAMPANJE PROTIV ANOREKSIJE

Koliko je važno podići svijest o poremećajima prehrane govore razne reklamne kampanje diljem svijeta, a jedna od najpoznatijih kampanja vezana uz poremećaje prehrane i podizanja razine svijesti o njima je s francuskim modelom Isabelle Caro koja je privukla pozornost ljudi diljem svijeta 2007. godine dopustivši slavnom fotografu Olivieru Toscaniju da fotografira njenu ekstremno mršavu figuru za potrebe kampanje o opasnostima anoreksije i ostalih poremećaja prehrane. Prvi simptomi anoreksije kod nje primijećeni su kad je imala 12 godina, a tijekom bolesti zbog izgladnjivanja do smrti, više je puta hospitalizirana.⁶⁰ Preminula je 17. studenog 2010. godine u 28. godini života, bila je visoka 164 centimetra i teška svega 31 kilogram. Prema javljanju stranih medija preminula je u Tokiju gdje je završila u bolnici zbog plućne infekcije.⁶¹ (vidi sliku 11) Francuski model najpoznatiji po šokantnom plakatu koji je snimila kako bi podigla svijest o anoreksiji i ostalim poremećajima u prehrani, sebe je nazivala ambasadoricom borbe protiv anoreksije i izdala je knjigu o sebi i svojoj borbi protiv opake bolesti od koje danas pati veliki broj mladih žena.⁶²

Osim spomenute kampanje, pozornost je privukla tiskana reklama koju je radila tvrtka McCann Erickson u studenom 2010. godine pod nazivom „Oslobodite ih!“ (*let them free*)⁶³ (vidi sliku 12)

Marketinška kuća odradila je kampanju „Kišobran“. Riječ je o Sachi&Sachi, za terapije za anoreksičare u Švicarskoj.⁶⁴ (vidi sliku 13)

Veliku pažnju medija privukla je još jedna tiskana reklamna kampanja u Španjolskoj. Publicis agencija izradila je kampanju „Vješalica“⁶⁵ (vidi sliku 14)

⁶⁰ Usp. <http://www.tportal.hr/lifestyle/moda/103894/Umrila-Isabelle-Caro-model-koji-je-sokirao-svijet.html>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

⁶¹ Usp. <http://arhiva.nacional.hr/clanak/98673/umrla-ambasadorica-anoreksije-isabelle-car-tezila-je-samo-31-kilogram>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

⁶² Usp. <http://www.index.hr/xmag/clanak/ambasadorica-anoreksije-isabelle-car-umrla-imala-samo-31-kilogram/530802.aspx>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

⁶³ Usp. <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/>, pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine

⁶⁴ Usp. <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

⁶⁵ Usp. <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/>, pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine

Veliku pažnju privukla je odlična kampanja na autobusnim stanicama u New Yorku. Spomenuta kampanja trebala je biti još jedna reklama za ove super tanke perece pod sloganom: „Ne možete biti previše tanki!“ Šokirani građani su stavili naljepnicu ispod toga: „Zapravo možete!“⁶⁶ (vidi sliku 15)

U Izraelu se pojavila zastrašujuća fotografija ispraćena od strane blogera. Bila je to reklama koja nam je dala jasnu poruku kako 15% žena oboljelih od anoreksije neće doživjeti sljedeću godinu.⁶⁷ (vidi sliku 16)

Španjolci su još jednom pokazali koliko ozbiljno shvaćaju problem poremećaja prehrane. Već spomenuta agencija Publicis napravila je kampanju pod nazivom „Usta – ne dozvoli da jedenje postane mučenje.“⁶⁸ (vidi sliku 17)

Kampanja koja pokazuje da anoreksične osobe ne moraju nužno biti mršave i kako nije sve kako se čini na prvi pogled. Kampanja govori kako anoreksične osobe ne moraju nužno biti mršave i da su to zapravo često punije osobe koje odluče naglo izgubiti kilograme i onda izgube kontrolu.⁶⁹ (vidi sliku 18)

⁶⁶ Usp. <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/>, pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine

⁶⁷ Usp. <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/>, pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine

⁶⁸ Usp. <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/>, pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine

⁶⁹ Usp. <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/>, pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine

5. POZNATE OSOBE I POREMEĆAJ PREHRANE

U medijima često možemo pročitati kako su poznate osobe koje utječu na javnost oboljele od poremećaja u prehrani. Neke od poznatih osoba koje su bolovale od poremećaja u prehrani su modna dizajnerica Nicole Richie, pjevačica Alanis Morissette, članica nekadašnje grupe Spice Girls i žena slavnog nogometaša Victoria Beckham, Princeza Diana, američka glumica Jane Fonda koja je među prvima progovorila o poremećajima u prehrani, glumica Mary-Kate Olsen i mnogu drugi.⁷⁰

Od poremećaja u prehrani češće obole žene nego muškarci. Ipak, postoje i poznate osobe koji pripadaju muškom svijetu i oboljeli su ili su bili oboljeli od poremećaja u prehrani. Neki od njih su glumac Billy Bob Thornton koji je nakon snimanja filma U-Turn izgubio 26 kila. Od poremećaja u prehrani, točnije od bulimije, bolovao je i poznati pjevač Elton John koji navodi da mu je u pokušaju prevladavanja bolesti pomagala bliska prijateljica, također oboljela od bulimije Princeza Diana.⁷¹

U svijetu mode kao oboljeli od anoreksije ostao je zapamćen model Jeremy Gillitzer koji je umro od posljedica anoreksije s težinom od svega 30 kilograma. Prije bolesti spomenuti model bio je zanosan muškarac čije je tijelo savršeno odgovaralo kampanjama za donje rublje.⁷² (vidi sliku 19)

Nakon što je obolio od poremećaja prehrane i spao na svega 30 kilograma, Jeremy se odlučio boriti za život i progovorio je u medijima o svojem poremećaju i borbi protiv njega. Želio je nadahnuti muškarce u modnoj industriji za koje je rekao da osjećaju isti pritisak kao i žene da moraju izgledati mršavo. Od anoreksije je obolio još kao dječak s 12 godina i obišao je mnoge klinike tijekom puberteta kako bi se izliječio. U 21. godini priznao je da je homoseksualac i tada je izgledalo kao da se izliječio. Nakon niza osobnih tragedija (gubitak majke, raskid ljubavne veze, pritiska na poslu), Jeremy je ponovo skliznuo u pakao anoreksije. Uz anoreksiju pojavila se i bulimija i on je uskoro izgledao poput kostura. Iako je pokušao vratiti kilograme, nije uspio i umro je od posljedica anoreksije u 38. godini.⁷³

⁷⁰ Usp. <http://www.healthline.com/health-slideshow/celebrities-with-eating-disorders#1>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

⁷¹ Usp. <http://dnevnik.hr/showbuzz/omg/nikada-ne-biste-pogodili-koji-su-poznati-muskarci-bolovali-od-bulimije-i-anoreksije---325040.html>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

⁷² Usp. <http://www.tportal.hr/lifestyle/ljepota/72066/Model-Jeremy-Gillitzer-umro-od-anoreksije-sa-svega-30-kg.html>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

⁷³ Usp. <http://www.tportal.hr/lifestyle/ljepota/72066/Model-Jeremy-Gillitzer-umro-od-anoreksije-sa-svega-30-kg.html>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

Od slavnih osoba svakako se mora spomenuti i slavna manekenka Twiggy, slavno lice 60-ih godina koja i danas, kako prenose mediji, izgleda sjajno. I danas ju prati imidž mršavice koji je obilježilo jedno modno desetljeće. Iako joj je pravo ime Lesley Hornby, svi ju znaju pod nadimkom Twiggy koji je dobila zbog svoje mršavosti, a radila je mnoge magazine i nosila modne revije diljem svijeta.⁷⁴

⁷⁴ Usp. <http://www.index.hr/black/clanak/jednom-twiggy-uvijek-twiggy-slavna-manekenka-i-u-66oj-privlacipaznju/857199.aspx>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

6. POREMEĆAJI PREHRANE KAO PREDMET ISTRAŽIVANJA

Poremećaji prehrane predmet su mnogih istraživanja. Jedno od tih istraživanja jest istraživanje o emocionalnoj percepciji poremećaja prehrane. Cilj ovog istraživanja bio je istražiti manjak emocionalne percepcije u restriktivnoj anoreksiji i bulimiji uz korištenje vizualnih emocionalnih podražaja. Istraživanje se provodilo na 34 oboljele osobe, od kojih je 19 imalo bulimiju, a 15 anoreksiju, kojima su prikazali 31 sliku koristeći sustav IAPS, čiji je sadržaj prikazivao emociju straha, ljutnje, tuge i sreće. Ispitanici su morali obratiti pozornost na emocije koje se javljaju u njima kada gledaju slike. Nakon svake slike bili su zamoljeni da ocijene svoje emocije na upitniku bez vremenskog ograničenja. Rezultati su pokazali da osobe s anoreksijom pokazuju povećani strah kada ih se suoči s podražajima koji sadrže ljutnju, a bolesnici s bulimijom su pokazali tendenciju smanjenog straha. Druge temeljne razlike u emocionalnoj percepciji straha, sreće, tuge i ljutnje nije bilo.⁷⁵

Istraživanje o percepciji svog tijela provedeno je na 30 žena s visokom razinom nezadovoljstva svojim tijelom i na 33 žene s niskom razinom nezadovoljstva svojim tijelom u dobi od 18 do 26 godina. Istraživanje se provodilo tako da su ispitanicima pokazivali njihove slike u prirodnim ljudskim pozama te pozama modela. Rezultati su pokazali da žene s visokom razinom nezadovoljstva pokazuju manje užitka, veću aktivnost i manje kontrole dok gledaju svoje slike u prirodnim pozama, a kad gledaju slike na kojima su prikazani kao modeli, osjećaju manje užitka, i više negativnih osjećaja odnosno osjećaja koji se odnose na ružnoću. Kod žena s visokom razinom nezadovoljstva svojim tijelom istraživanje je pokazalo da gledajući svoje slike u njima se izazove negativni osjećaj.⁷⁶

Velika irska studija provedena je na školskoj populaciji i ispitala je utjecaj medija na stavove o jedenju. Učenike se ispitalo korištenjem EAT – 26, EDI III i specifičnog upitnika, a osim učenika u ispitivanje su bili uključeni i roditelji. Rezultati na uzorku od 3031 učenika i 56 roditelja pokazali su da je većina adolescenata osjetila negativni utjecaj medijskog portreta tjelesne težine i oblika. Zaključak istraživanja jest da medijski prikaz tjelesne težine i oblika je u korelaciji s prehrambenom psihopatologijom i može utjecati više na adolescente nego na odrasle.⁷⁷

⁷⁵ Usp. Joos A.A. i dr., *Emotional perception in eating disorders*, u: *International Journal of Eating Disorders*, br.42 (2009) 4, str. 318-325

⁷⁶ Usp. Ortega-Roldán, B. i dr.: *Feeling Bad Posing as a Model: An Objective Manner of Study Upward Own-Body Comparisons in Body-Dissatisfied Women* u *Eur. Eat. Disorders Rev.* 22 (2014) 470–478

⁷⁷ Usp. McNicholas, F. i dr., *Eating concerns and media influences in an Irish adolescent context*, u *Eur. Eat. Disorders Rev.* 17 (2009) 208–213

7. ISTRAŽIVANJE O UTJECAJU FOTOGRAFIJE U VIZUALNOJ KOMUNIKACIJI NA POREMEĆAJE U PREHRANI

Budući da fotografija u komunikaciji ima veliki utjecaj na ljude svih dobnih, demografskih i psiholoških profila te da su one danas putem časopisa te medija masovne komunikacije svih vrsta lako dostupne, istraživanje za potrebe izrade ovog diplomskog rada temeljilo se na fotografiji.

Poremećaje u prehrani najčešće prvo primijetimo kad vidimo mršaviju osobu, odnosno primijetimo to na njenom izgledu te lako izgled osobe oboljele od poremećaja u prehrani možemo preslikati na fotografije koje se nalaze u časopisima koji se kategoriziraju kao modni, ali i u ostalim vrstama časopisa. Iako uzrok poremećaja u prehrani možemo tražiti u biološkim, psihološkim i socijalnim faktorima, svakako veliki utjecaj na navedene poremećaje može imati fotografija za koju se smatra da u modernom svijetu nameće mršavost kao imperativ ljepote.

Istraživanje utječe li i kako fotografija utječe kao medij vizualne komunikacije na poremećaje u prehrani temeljilo se na praćenju tri časopisa (Vogue, Elle i Cosmopolitan) koji se kategoriziraju kao modni časopisi, u prvih šest mjeseci 2016. godine te su se kroz njihovu analizu trebala potvrditi ili opovrgnuti postavljena istraživačka pitanja i hipoteze.

7.1. Svrha istraživanja

Obzirom na dostupnost fotografije u časopisima i njezinoj velikoj rasprostranjenosti, svrha ovog istraživanja bila je utvrditi nameću li fotografije stereotipe i standarde ljepote koji mogu uzrokovati poremećaje te ispitati jesu li na fotografijama u časopisima koji se kategoriziraju kao modni, većinom prikazane mršave osobe koje kao takve prikazuju i nameću mršavost kao imperativ ljepote u modernom svijetu.

7.2. Predmet istraživanja

Istraživanje se provelo na fotografijama u časopisima Vogue, Elle i Cosmopolitan koji se kategoriziraju kao modni časopisi i to u prvih šest mjeseci 2016. godine. Ova vrsta časopisa odabrana je jer predstavlja trendove, a lako su dostupni ljudima svih dobnih skupina te kao takvi mogu stvarati trendove ljepote i utjecati na poremećaje koji ti trendovi donose, a u ovom slučaju radi se o mršavosti kao imperativu ljepote koji može uzrokovati poremećaje u prehrani.

7.3. Ciljevi istraživanja

Ciljevi istraživanja bili su analizirati fotografije u modnim časopisima i utvrditi nameću li stereotipe i standarde ljepote koji mogu uzrokovati poremećaje u prehrani. Cilj istraživanja bio je analizirati i utvrditi jesu li modeli na fotografijama isključivo mršavi te kao takvi nameću mršavost kao imperativ ljepote. Također, cilj istraživanja bio je analizirati i utvrditi jesu li prikazani modeli na fotografijama u modnim časopisima ekstremno mršavi, odnosno naginju li svojom mršavošću poremećajima u prehrani.

7.4. Istraživačka pitanja i hipoteze

U istraživanju o utjecaju fotografije u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani postavljena su sljedeća istraživačka pitanja:

IP(1): Kakve žene se u modnim časopisima nameću kao standard ljepote?

IP(2): Kakav tip žena se nalazi na naslovnica u časopisima Vogue, Elle i Cosmopolitan, koji se kategoriziraju kao modni časopisi u prvih šest mjeseci 2016. godine?

Glavna hipoteza istraživanja bila je da su modeli prikazani na fotografijama u modnim časopisima izrazito mršavi te kao takvi predstavljaju standard ljepote u današnjem svijetu.

H(1): Modeli prikazani na fotografijama u modnim časopisima izrazito su mršavi te kao takvi predstavljaju standard ljepote u današnjem svijetu.

Pored glavne hipoteze u istraživanju su bile postavljene i pomoćne hipoteze:

H(2): Mršave žene se nameću kao standard ljepote u modnim časopisima.

H(3): Na naslovnicama časopis Vogue, Elle i Cosmopolitan, koji se kategoriziraju kao modni časopisi nalaze se isključivo mršave osobe.

H(4): Na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan, koji se kategoriziraju kao modni časopisi više od pola žena je prekomjerno mršavo.

7.5. Metodologija istraživanja

Za potrebe ovog istraživanja analizirali su se časopisi Vogue, Elle i Cosmopolitan koji spadaju u kategoriju modnih časopisa, a analizirali su se u vremenskom razdoblju od prvih šest mjeseci 2016. godine, kako bi se utvrdilo nameću li fotografije stereotipe i standarde ljepote koji mogu uzrokovati poremećaje u prehrani.

Tijekom analize pratilo se jesu li modeli prikazani u časopisima mršavi, jesu li ekstremno mršavi pa time postoji mogućnost da uzrokuju poremećaje u prehrani, kakve žene u časopisima nameću standard ljepote, kakav tip žena se nalazi na fotografijama i na naslovnicama navedenih časopisa u prvih šest mjeseci 2016. godine. U analizi fotografija pratili su se isključivo ženski modeli.

7.5.1. Tehnika prikupljanja sadržaja

Kao tehnika prikupljanja sadržaja koristila se analiza sadržaja – naslovnice i fotografije časopisa koji se kategoriziraju kao modni časopisi. U istraživanju su se pratile naslovnice i fotografije u časopisima Vogue, Elle i Cosmopolitan na kojima se nalaze žene, a fotografije na kojima se nalaze muški modeli isključene su iz ovog istraživanja.

Tablica 1 - Težina/izgled modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Vogue

TEŽINA/IZGLED MODELA	VOGUE
Ekstremno mršav model	
Mršav model	
Pretio model	

Tablica 2 - Težina/izgled modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Elle

TEŽINA/IZGLED MODELA	ELLE
Ekstremno mršav model	
Mršav model	
Pretio model	

Tablica 3 – Težina/izgled modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Cosmopolitan

TEŽINA/IZGLED MODELA	COSMOPOLITAN
Ekstremno mršav model	
Mršav model	
Pretio model	

U prvoj tablici bilježilo se koliko je modela na naslovnica i fotografijama u odabranim časopisima ekstremno mršavo, koliko mršavo te koliko ih je pretilo. Nakon analize rezultati su prikazani za sve časopise zajedno te za svaki časopis pojedinačno, kako bi se mogla napraviti usporedba.

Tablica 4 – Parametri praćenja ekstremne mršavosti u časopisu Vogue

PARAMETRI	VOGUE
Ekstremno mršave ruke	
Ekstremno mršave noge	
Izrazito izražene ključne kosti	
Izuzetno vidljiva rebra	
Izrazito izražene jagodične kosti	
Male grudi	

Tablica 5 – Parametri praćenja ekstremne mršavosti u časopisu *Elle*

PARAMETRI	ELLE
Ekstremno mršave ruke	
Ekstremno mršave noge	
Izrazito izražene ključne kosti	
Izuzetno vidljiva rebra	
Izrazito izražene jagodične kosti	
Male grudi	

Tablica 6 – Parametri praćenja ekstremne mršavosti u časopisu *Cosmopolitan*

PARAMETRI	COSMOPOLITAN
Ekstremno mršave ruke	
Ekstremno mršave noge	
Izrazito izražene ključne kosti	
Izuzetno vidljiva rebra	
Izrazito izražene jagodične kosti	
Male grudi	

U drugoj tablici pratili su se parametri po kojima se pratilo jesu li modeli izrazito mršavi.

Tablica 7 – Raspoloženje ekstremno mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu *Vogue*

DOJAM RASPOLOŽENJA	EKSTREMNO MRŠAV MODEL
Sreća	
Tuga	
Ozbiljnost	

Tablica 8 – *Raspoloženje ekstremno mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Elle*

DOJAM RASPOLOŽENJA	EKSTREMNO MRŠAV MODEL
Sreća	
Tuga	
Ozbiljnost	

Tablica 9 – *Raspoloženje ekstremno mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Cosmopolitan*

DOJAM RASPOLOŽENJA	EKSTREMNO MRŠAV MODEL
Sreća	
Tuga	
Ozbiljnost	

Tablica 10 – *Raspoloženje mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Vogue*

DOJAM RASPOLOŽENJA	MRŠAV MODEL
Sreća	
Tuga	
Ozbiljnost	

Tablica 11 – *Raspoloženje mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Elle*

DOJAM RASPOLOŽENJA	MRŠAV MODEL
Sreća	
Tuga	
Ozbiljnost	

Tablica 12 – Raspoloženje mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu *Cosmopolitan*

DOJAM RASPOLOŽENJA	MRŠAV MODEL
Sreća	
Tuga	
Ozbiljnost	

Tablica 13 – Raspoloženje pretilog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu *Vogue*

DOJAM RASPOLOŽENJA	PRETIO MODEL
Sreća	
Tuga	
Ozbiljnost	

Tablica 14 – Raspoloženje pretilog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu *Elle*

DOJAM RASPOLOŽENJA	PRETIO MODEL
Sreća	
Tuga	
Ozbiljnost	

Tablica 15 – Raspoloženje pretilog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu *Cosmopolitan*

DOJAM RASPOLOŽENJA	PRETIO MODEL
Sreća	
Tuga	
Ozbiljnost	

Budući da je kod osoba oboljelih od poremećaja u prehrani raspoloženje povezano s načinom prehrane, a poveznica je iskazana u teorijskom dijelu rada temeljenom na analizi sadržaja, u ovoj tablici prikazana su za sva tri tipa modela iz prve tablice (ekstremno mršav model, mršav model, pretio model) kako su raspoređeni na naslovnica i fotografijama. Nakon analize

prikazani su rezultati za sve časopise zajedno te za svaki časopis pojedinačno, kako bi se mogla napraviti usporedba.

Kako bi se dobila relevantnost istraživanja, još jedna osoba je pogledala zadane tehnike analize sadržaja za časopis Cosmopolitan.

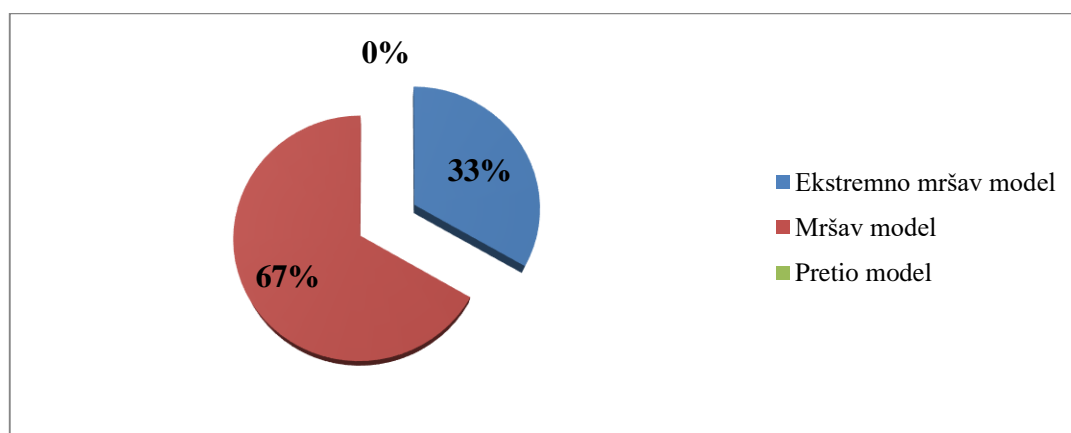
7.6. Grafički prikaz rezultata istraživanja

Istraživanje se temeljilo na analizi fotografija časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan koji se kategoriziraju kao modni časopisi u prvih šest mjeseci 2016. godine.

Tablica 16 – Težina/izgled modela na naslovnici časopis Vogue

TEŽINA/IZGLED MODELA NA NASLOVNICI	VOGUE	VOGUE
Ekstremno mršav model	2	33%
Mršav model	4	67%
Pretio model	0	0%
Ukupno	6	100%

Grafikon 1 – Težina/izgled modela na naslovnici časopisa Vogue

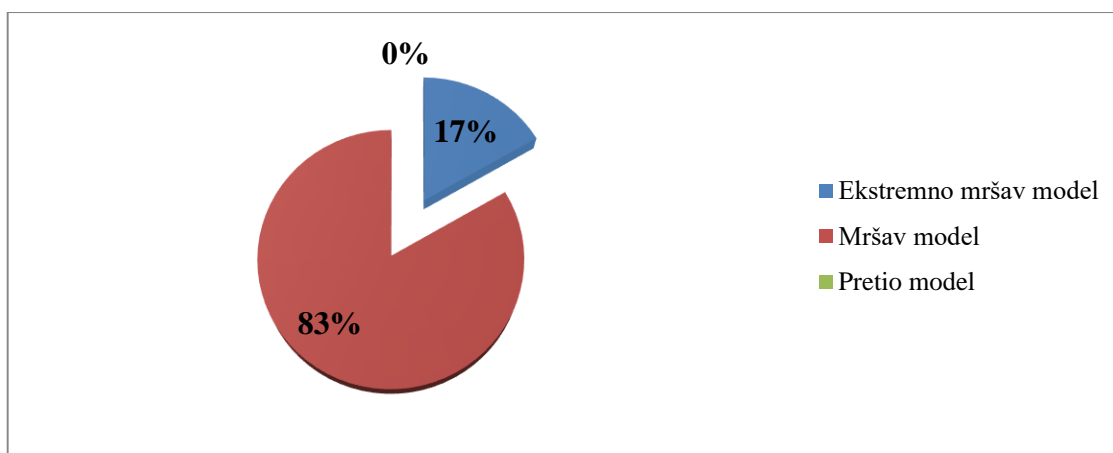

Od ukupno šest pregledanih mjesečnika Vogue u razdoblju od siječnja do lipnja 2016. godine, na naslovnicama je 67% mršavih modela, 33% ekstremno mršavih modela te 0% pretelih modela.

Tablica 17 – Težina/izgled modela na naslovnici časopisa Elle

TEŽINA/IZGLED MODELA NA NASLOVNICI	ELLE	ELLE
Ekstremno mršav model	1	17%
Mršav model	5	83%
Pretio model	0	0%
Ukupno	6	100%

Grafikon 2 – Težina/izgled modela na naslovnici časopisa Elle

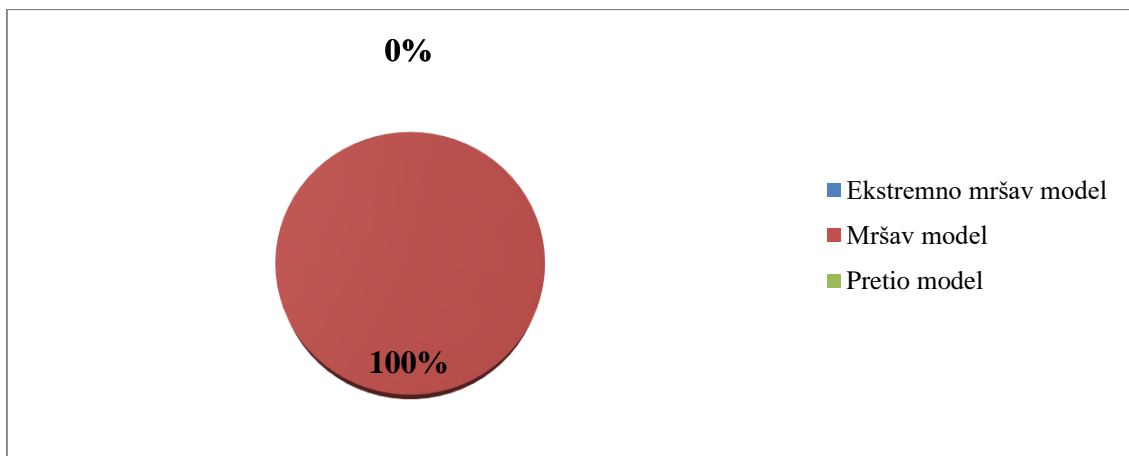

Od ukupno šest pregledanih mjesečnika Elle u razdoblju od siječnja do lipnja 2016. godine, na naslovnicama je 83% mršavih modela, 17% ekstremno mršavih modela te 0% pretelih modela.

Tablica 18 – Težina/izgled modela na naslovnici časopisa Cosmopolitan

TEŽINA/IZGLED MODELA NA NASLOVNICI	COSMOPOLITAN	COSMOPOLITAN
Ekstremno mršav model	0	0%
Mršav model	6	100%
Pretio model	0	0%
Ukupno	6	100%

Grafikon 3 – Težina/izgled modela na naslovnici časopisa Cosmopolitan

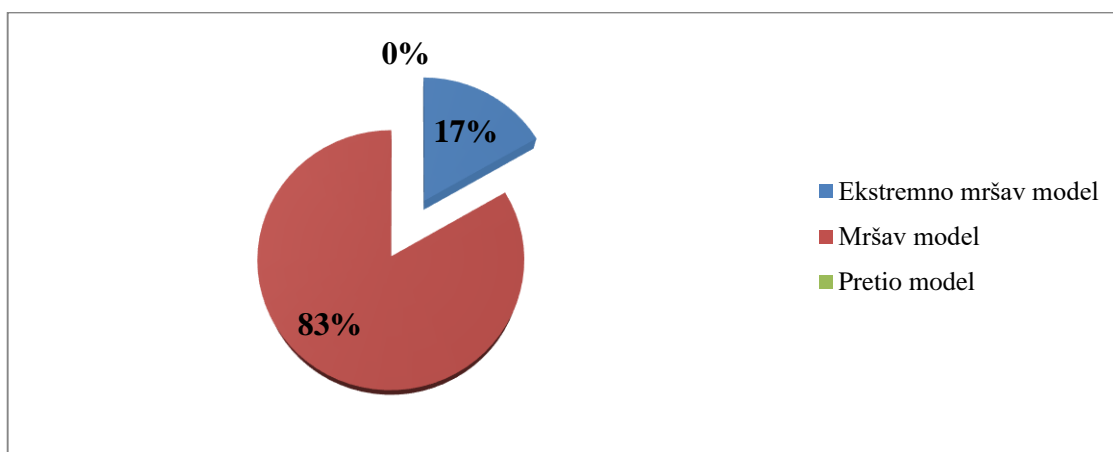

Od ukupno šest pregledanih mjesečnika Cosmopolitan u razdoblju od siječnja do lipnja 2016. godine, na naslovnica je 100% mršavih modela, 0% ekstremno mršavih modela te 0% pretilih modela.

Tablica 19 – Težina/izgled modela na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan

TEŽINA/IZGLED MODELA NA NASLOVNICAMA	SVI ČASOPISI	SVI ČASOPISI
Ekstremno mršav model	3	17%
Mršav model	15	83%
Pretio model	0	0%
Ukupno	18	100%

Grafikon 4 - Težina/izgled modela na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan

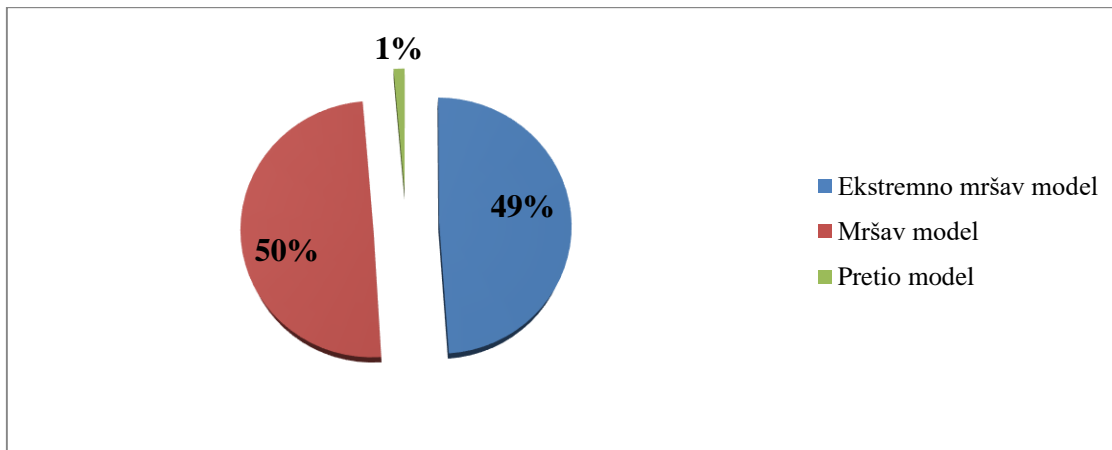

Analiza časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan u prvih šest mjeseci 2016. godine pokazala je da se na naslovnicama nalazi 83% mršavih modela i 17% ekstremno mršavih modela te da nema niti jedan pretio model.

Tablica 20 - *Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Vogue*

TEŽINA/IZGLED MODELA NA FOTOGRAFIJAMA	VOGUE	VOGUE
Ekstremno mršav model	141	49%
Mršav model	143	50%
Pretio model	4	1%
Ukupno	288	100%

Grafikon 5 – *Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Vogue*

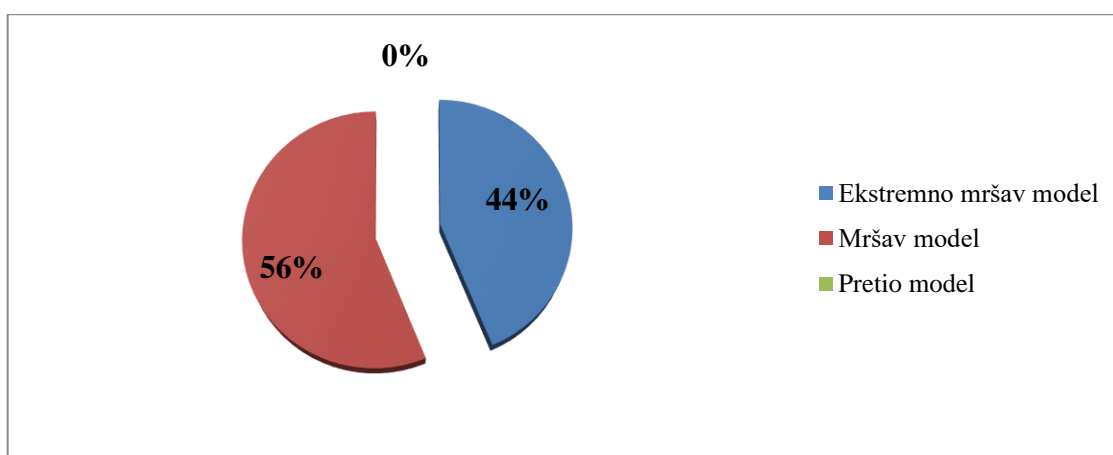

Od ukupno šest pregledanih mjesečnika Vogue u razdoblju od siječnja do lipnja 2016. godine, na fotografijama u časopisu je 50% mršavih modela, 49% ekstremno mršavih modela te 1% pretilih modela.

Tablica 21 – *Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Elle*

TEŽINA/IZGLED MODELA NA FOTOGRAFIJAMA	ELLE	ELLE
Ekstremno mršav model	60	44%
Mršav model	77	56%
Pretio model	0	0%
Ukupno	137	100%

Grafikon 6 - *Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Elle*

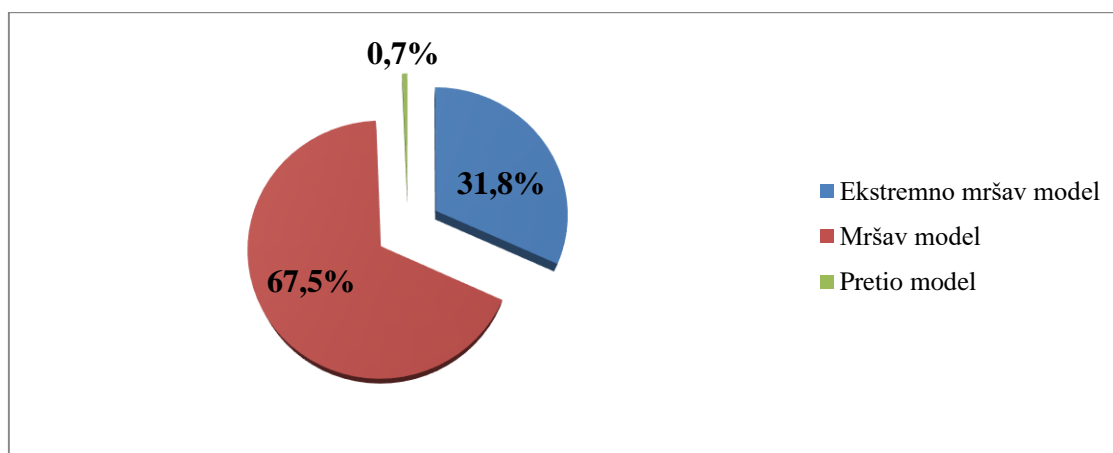

Od ukupno šest pregledanih mjesečnika Elle u razdoblju od siječnja do lipnja 2016. godine, na fotografijama u časopisu je 56% mršavih modela, 44% ekstremno mršavih modela te 0% pretilih modela.

Tablica 22 - Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Cosmopolitan

TEŽINA/IZGLED MODELA NA FOTOGRAFIJAMA	COSMOPOLITAN	COSMOPOLITAN
Ekstremno mršav model	48	32%
Mršav model	102	68%
Pretio model	1	1%
Ukupno	151	100%

Grafikon 7 - Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Cosmopolitan

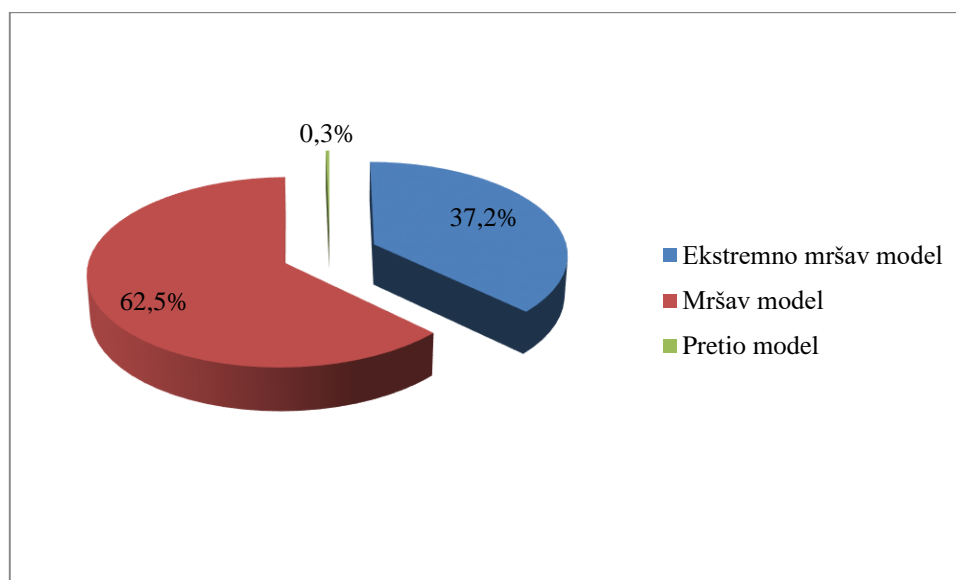

Od ukupno šest pregledanih mjesečnika Cosmopolitan u razdoblju od siječnja do lipnja 2016. godine, na fotografijama u časopisu je 67,5% mršavih modela, 31,8% ekstremno mršavih modela te 0,7% pretelih modela.

Tablica 23 - *Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Cosmopolitan*

TEŽINA/IZGLED MODELA NA FOTIGRAFIJAMA	COSMOPOLITAN	COSMOPOLITAN
Ekstremno mršav model	116	37,2%
Mršav model	195	62,5%
Pretio model	1	0,3%
Ukupno	312	100,0%

Grafikon 8 - *Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Cosmopolitan*

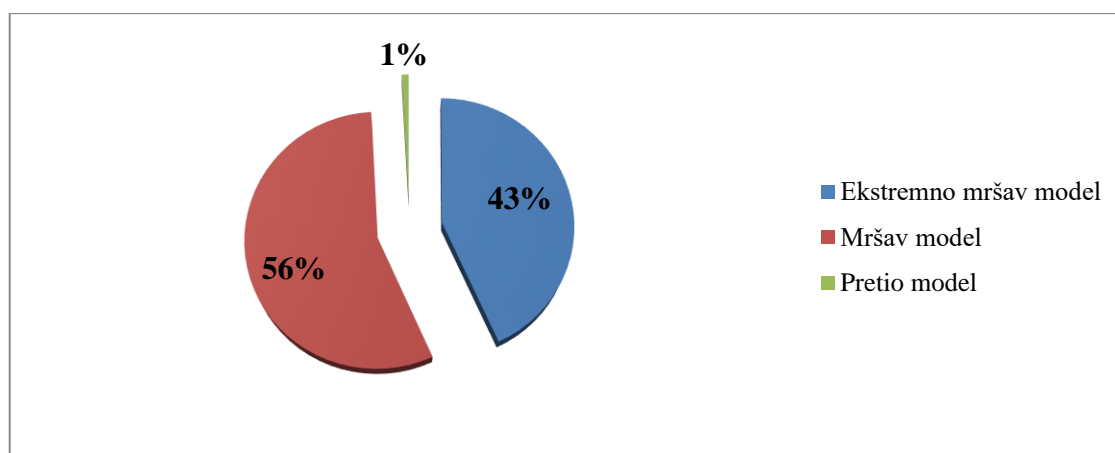

Zbog usporedbe istraživanja, fotografije u Cosmopolitanu je analizirala uz mene još jedna osoba koja je došla do rezultata da je na fotografijama u Cosmopolitanu 62,58% mršavih modela, 37,2% ekstremno mršavih modela i 0,3% pretelih te možemo zaključiti da je i u toj analizi postotak mršavih modela najveći.

Tablica 24 - Težina/izgled modela na fotografijama u časopisima Vogue Elle i Cosmopolitan

TEŽINA/IZGLED MODELA NA FOTOGRAFIJAMA	SVI ČASOPISI	SVI ČASOPISI
Ekstremno mršav model	249	43%
Mršav model	322	56%
Pretio model	5	1%
Ukupno	576	100%

Grafikon 9 – Težina/izgled modela na fotografijama u časopisima Vogue, Elle i Cosmopolitan

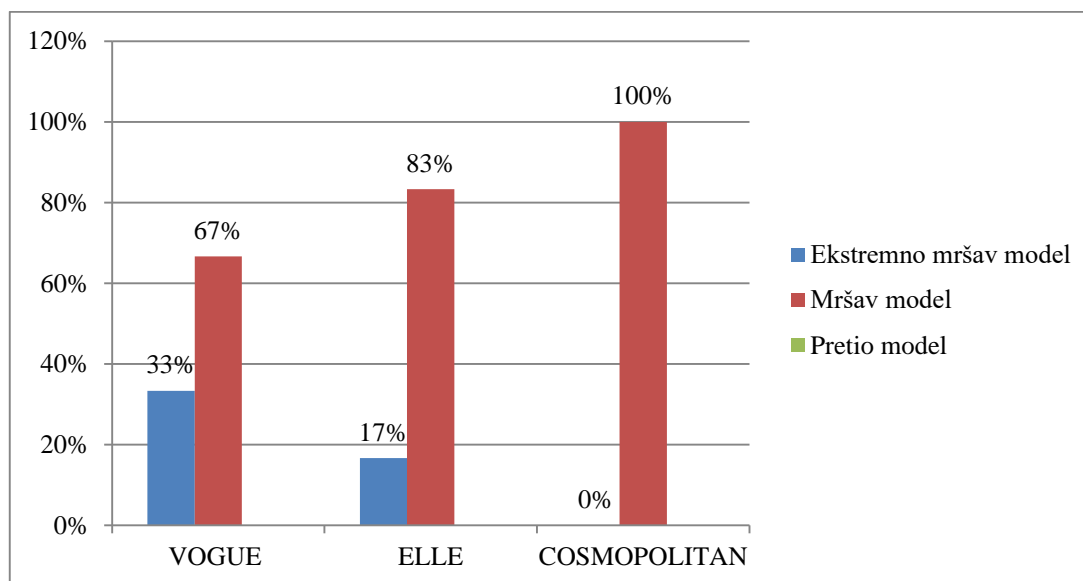

Analiza časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan u prvih šest mjeseci 2016. godine pokazala je da se na fotografijama u časopisima nalazi 56% mršavih modela, 43% ekstremno mršavih i 1% pretilih modela.

Tablica 25 – Usporedba težine/izgleda na naslovnicama časopisa *Vogue*, *Elle* i *Cosmopolitan*

TEŽINA/IZGLED MODELA NA NASLOVNICAMA	VOGUE	ELLE	COSMOPOLITAN
Ekstremno mršav model	33%	17%	0%
Mršav model	67%	83%	100%
Pretio model	0%	0%	0%

Grafikon 10 - Usporedba težine/izgleda na naslovnicama časopisa *Vogue*, *Elle* i *Cosmopolitan*

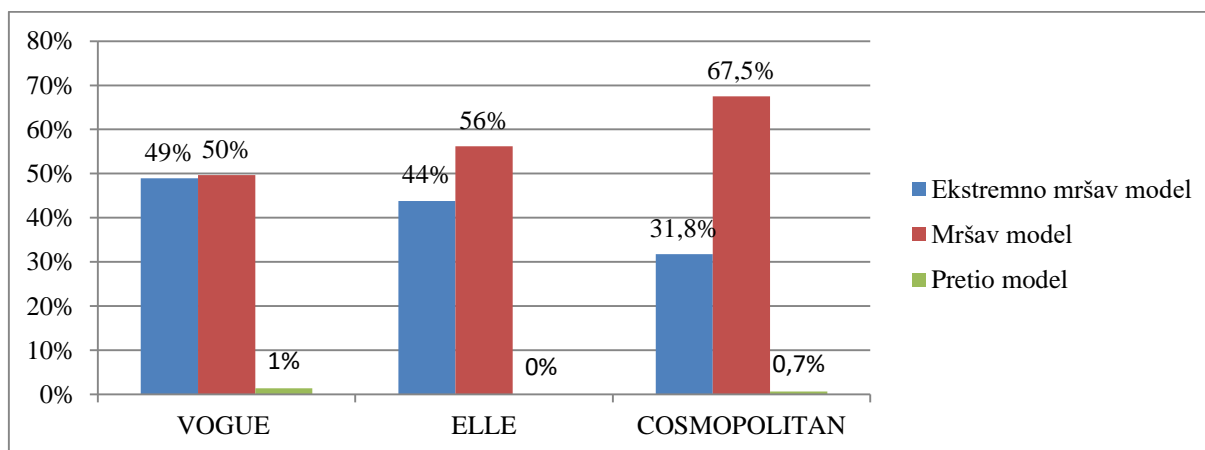

Analiza naslovnica časopisa *Vogue*, *Elle* i *Cosmopolitan* pokazala je da je na naslovnicama časopisa *Vogue* 67% mršavih, 33% ekstremno mršavih modela i 0% pretelih modela. Na naslovnicama časopisa *Elle* 83% je mršavih modela, 17% ekstremno mršavih modela i 0% pretelih modela. Na naslovnicama časopisa *Cosmopolitan* 100% je mršavih modela te 0% ekstremno mršavih i pretelih modela.

Tablica 26 – Usporedba težine/izgleda na fotografijama časopisa *Vogue*, *Elle* i *Cosmopolitan*

TEŽINA/IZGLED MODELA NA FOTOGRAFIJAMA	VOGUE	ELLE	COSMOPOLITAN
Ekstremno mršav model	49%	44%	31,8%
Mršav model	50%	56%	67,5%
Pretio model	1%	0%	0,7%

Grafikon 11 – Usporedba težine/izgleda na fotografijama časopisa *Vogue*, *Elle* i *Cosmopolitan*

Analiza fotografija časopisa *Vogue*, *Elle* i *Cosmopolitan* pokazala je da je na fotografijama časopisa *Vogue* 50% mršavih, 49% ekstremno mršavih modela i 1% pretilih modela. Na fotografijama časopisa *Elle* 56% je mršavih modela, 44% ekstremno mršavih modela i 0% pretilih modela. Na fotografijama časopisa *Cosmopolitan* 67,5% je mršavih modela te 31,8% ekstremno mršavih i 0,7% pretilih modela.

Tablica 27 - Parametri praćenje ekstremne mršavosti na naslovnicama časopisa *Vogue*, *Elle* i *Cosmopolitan*

PARAMETRI	VOGUE/NASLOVNICA	ELLE/NASLOVNICA	COSMOPOLITAN/NASLOVNICA	UKUPNO
Ekstremno mršave ruke	2	0	0	2
Ekstremno mršave noge	1	0	0	1
Izrazito izražene ključne kosti	1	1	0	2
Izuzetno vidljiva rebra	0	0	0	0
Izrazito izražene jagodične kosti	0	1	0	1
Male grudi	0	0	0	0

Tablica 28 - Parametri praćenje ekstremne mršavosti na fotografijama časopisa *Vogue*, *Elle* i *Cosmopolitan*

PARAMETRI	VOGUE/FOTOGRAFIJE	ELLE/FOTOGRAFIJE	COSMOPOLITAN/FOTOGRAFIJE	UKUPNO
Ekstremno mršave ruke	71	23	24	118
Ekstremno mršave noge	61	22	25	108
Izrazito izražene ključne kosti	29	9	14	52
Izuzetno vidljiva rebra	8	4	4	16
Izrazito izražene jagodične kosti	72	24	3	99
Male grudi	20	8	11	39

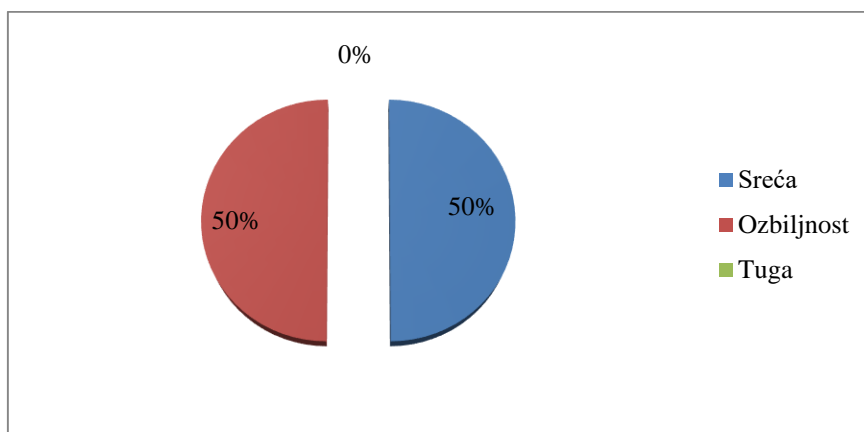
Analizom parametara može se zaključiti da ekstremno mršavi modeli se najlakše prepoznaju po ekstremno mršavim rukama i ekstremno mršavim nogama. Nakon toga, slijede izrazito izražene jagodične kosti i ključne kosti te male grudi i izuzetno vidljiva rebra. Modeli na naslovnicama i fotografijama časopisa *Vogue*, *Elle* i *Cosmopolitan* prikazani su na način da su prvo uočljive ruke i noge, a nakon toga ostali navedeni parametri.

Kao zadnji parametar koji se analizirao u istraživanju je raspoloženje ekstremno mršavih modela jer je ono povezano s načinom prehrane, što je prikazano u teorijskom djelu rada.

Tablica 29 – Dojam raspoloženja ekstremno mršavog modela na naslovnici časopisa *Vogue*

DOJAM RASPOLOŽENJA/NASLOVNICA	VOGUE	VOGUE
Sreća	1	50%
Ozbiljnost	1	50%
Tuga	0	0%
Ukupno	2	100%

Grafikon 12 - Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnici časopisa Vogue

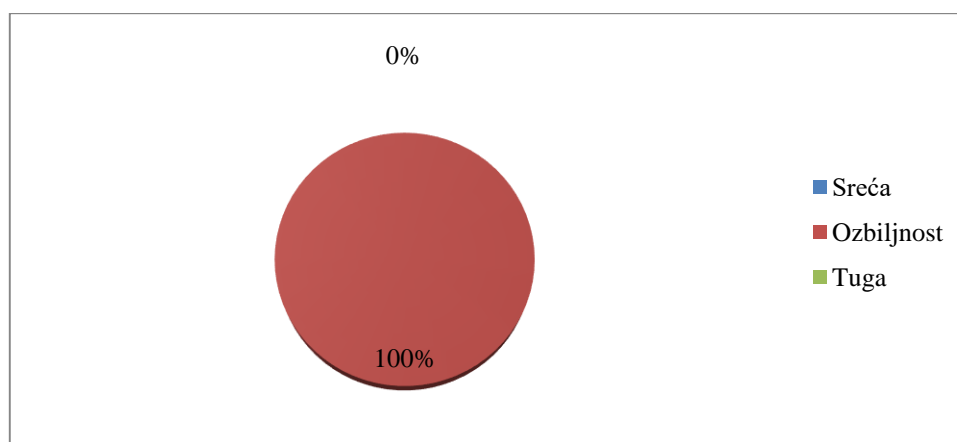

Na naslovnicama časopisa Vogue u prvih šest mjeseci 2016. godine bila su dva ekstremno mršava modela, od kojih je jedan sretan, a drugi ozbiljan.

Tablica 30 – Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnici časopisa Elle

DOJAM RASPOLOŽENJA/NASLOVNICA	ELLE	ELLE
Sreća	0	0%
Ozbiljnost	1	100%
Tuga	0	0%
Ukupno	1	100%

Grafikon 13 - Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnici časopisa Elle

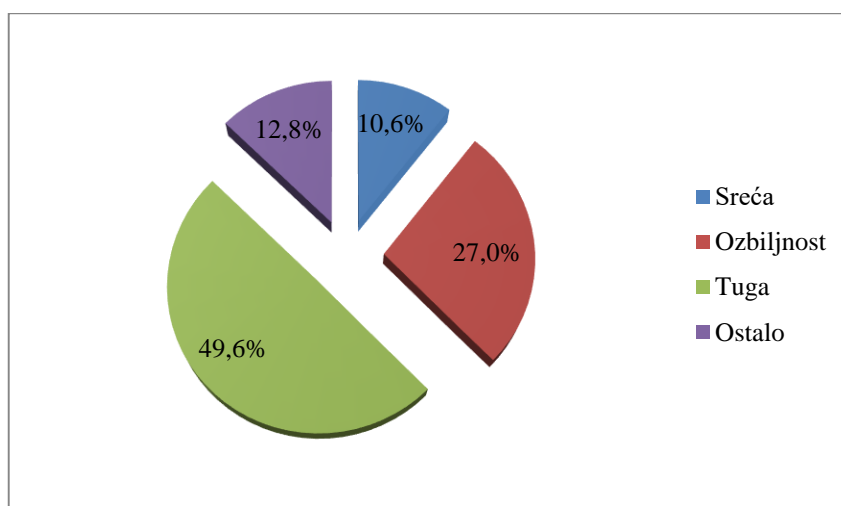
Na naslovnica časopisa Elle u prvih šest mjeseci 2016. godine bio je jedan ekstremno mršav model, a analizom je utvrđeno da je ozbiljnog raspoloženja.

Na naslovnica časopisa Cosmopolitan nije bilo ekstremno mršavih modela, stoga se nije pratilo raspoloženje.

Tablica 31 – *Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Vogue*

DOJAM RASPOLOŽENJA/FOTOGRAFIJE	VOGUE	VOGUE
Sreća	15	10,6%
Ozbiljnost	38	27%
Tuga	70	49,6%
Ostalo	18	12,8%
Ukupno	141	100%

Grafikon 14 – *Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Vogue*

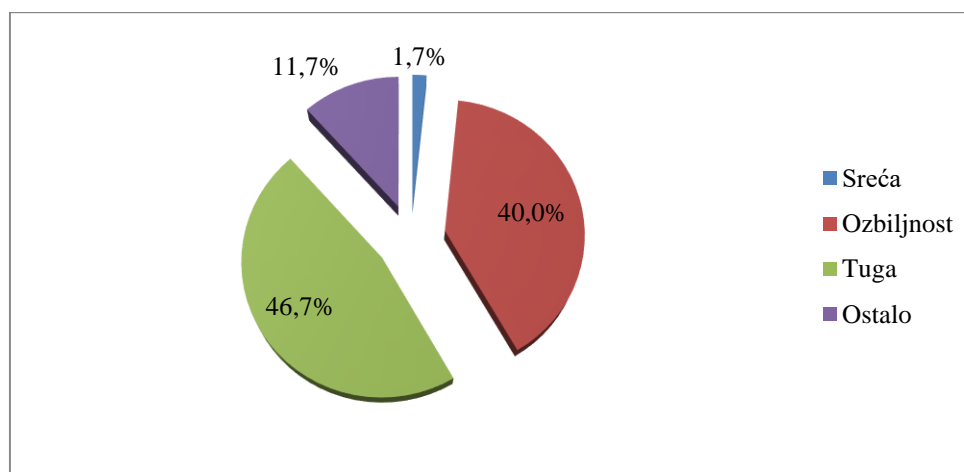

Na fotografijama časopisa Vogue u prvih šest mjeseci 2016. godine 49,6% ekstremno mršavih modela je tužno, 27% ozbiljno, 10,6% sretno i 12,8% ne spada niti u jedan zadani parametar koji se analizirao.

Tablica 32 – *Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Elle*

DOJAM RASPOLOŽENJA/FOTOGRAFIJE	ELLE	ELLE
Sreća	1	1,7%
Ozbiljnost	24	40%
Tuga	28	46,7%
Ostalo	7	11,7%
Ukupno	60	100%

Grafikon 15 - *Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Elle*

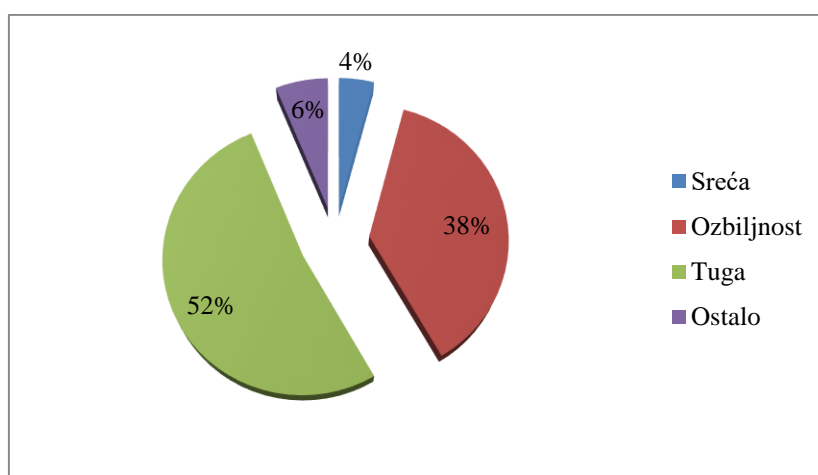

Na fotografijama časopisa Elle u prvih šest mjeseci 2016. godine 46,7% ekstremno mršavih modela je tužno, 40% ozbiljno, 1,7% sretno i 11,7% ne spada niti u jedan zadani parametar koji se analizirao.

Tablica 33 – *Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Cosmopolitan*

DOJAM RASPOLOŽENJA/FOTOGRAFIJE	COSMOPOLITAN	COSMOPOLITAN
Sreća	2	4%
Ozbiljnost	18	38%
Tuga	25	52%
Ostalo	3	6%
Ukupno	48	100%

Grafikon 16 - *Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Cosmopolitan*

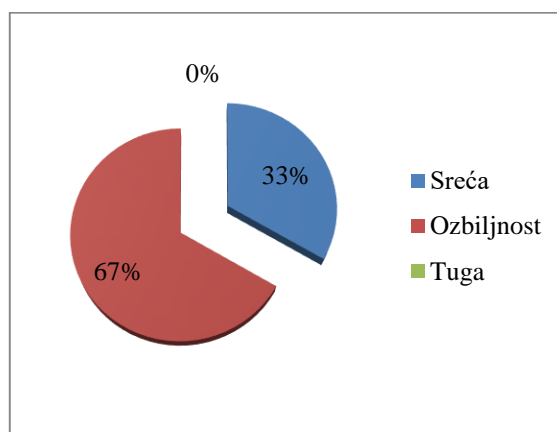

Na fotografijama časopisa Cosmopolitan u prvih šest mjeseci 2016. godine 52% ekstremno mršavih modela je tužno, 38% ozbiljno, 4% sretno i 6% ne spada niti u jedan zadani parametar koji se analizirao.

Tablica 34 – *Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan*

DOJAM RASPOLOŽENJA/NASLOVNICA	SVI ČASOPISI	SVI ČASOPISI
Sreća	1	33%
Ozbiljnost	2	67%
Tuga	0	0%
Ukupno	3	100%

Grafikon 17 – *Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan*

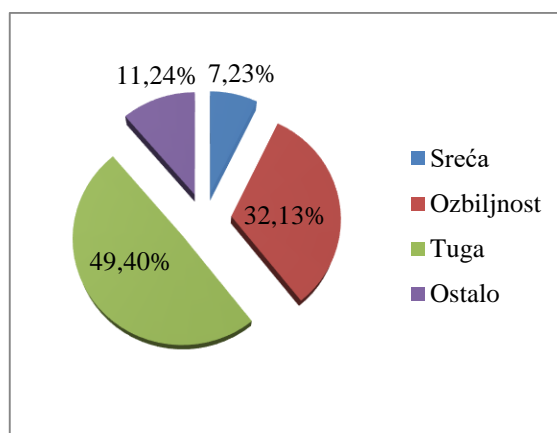

Analizom naslovnica časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan dobiveni su rezultati koji prikazuju da je 67% ekstremno mršavih modela ozbiljno, a 33% sretno.

Tablica 35 – *Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijma časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan*

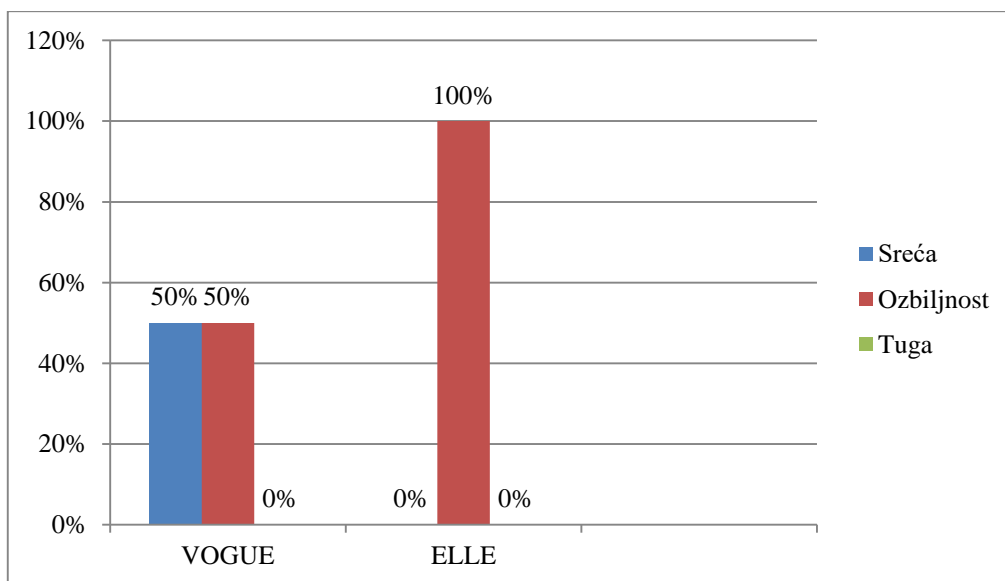
DOJAM RASPOLOŽENJA/FOTOGRFIJA	SVI ČASOPISI	SVI ČASOPISI
Sreća	18	7,23%
Ozbiljnost	80	32,13%
Tuga	123	49,40%
Ostalo	28	11,24%
Ukupno	249	100%

Grafikon 18 – *Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijma časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan*

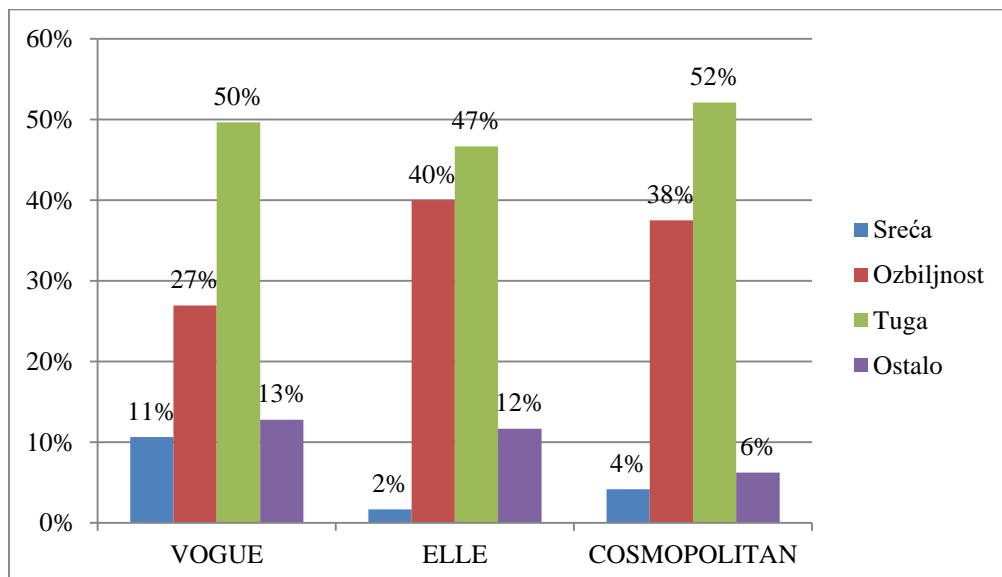

Analizom fotografija časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan dobiveni su rezultati koji prikazuju da je 49% ekstremno mršavih modela tužno, 32% ozbiljno, 7% sretno i 11% ne spada u niti jedan praćeni parametar raspoloženja ekstremno mršavih modela.

Grafikon 19 – Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnica časopisa
Vogue i Elle

Grafikon 20 – Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa
Vogue, Elle i Cosmopolitan

7.7. Interpretacija rezultata

Istraživanje o utjecaju fotografije u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani provedeno je na časopisima Vogue, Elle i Cosmopolitan u prvih šest mjeseci 2016. godine. Parametri po kojima se pratilo jesu li modeli ekstremno mršavi su ekstremno mršave ruke, ekstremno mršave noge, izrazito izražene ključne kosti, izuzetno vidljiva rebra, izrazito izražene jagodične kosti te male grudi.

H(1): Analizom navedenih časopisa dolazimo do rezultata da je na fotografijama 56% mršavih modela, 43% ekstremno mršavih te tek 1% pretilih modela. Rezultati analize fotografija u časopisima Vogue, Elle i Cosmopolitan, koji se kategoriziraju kao modni časopisi pokazali su da su na fotografijama većinom mršavi modeli, ali ne izuzetno mršavi modeli, stoga glavna hipoteza istraživanja **nije potvrđena**.

H(2): Analizom naslovnica navedenih časopisa dolazimo do rezultata da je 83% modela mršavih, 17% ekstremno mršavih te 0% pretilih, a analizom fotografija u navedenim časopisima dolazimo do rezultata da je 56% mršavih modela, 43% ekstremno mršavih te tek 1% pretilih modela. Na temelju dobivenih rezultata možemo zaključiti da se mršave žene nameću kao standard ljepote u modnim časopisima, **stoga je pomoćna hipoteza potvrđena**.

H(3): Analizom naslovnica časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan, koji se kategoriziraju kao modni časopisi, dolazimo do rezultata da je 83% modela mršavih, a 17% ekstremno mršavih te 0% pretilih. Na temelju dobivenih rezultata možemo zaključiti da se na naslovnicama navedenih časopisa nalaze isključivo mršave osobe, stoga je **pomoćna hipoteza potvrđena**.

H(4): Analizom naslovnica časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan, koji se kategoriziraju kao modni časopisi, dolazimo do rezultata da je 83% modela mršavih, a 17% ekstremno mršavih te 0% pretilih. Na temelju dobivenih rezultata možemo zaključiti da je na naslovnicama navedenih časopisa 83% modela mršavo, stoga **pomoćna hipoteza** da je na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan, koji se kategoriziraju kao modni časopisi više od pola žena prekomjerno mršavo, **nije potvrđena**.

8. ZAKLJUČAK

Poremećaji u prehrani iako sežu u daleku prošlost, danas su sve više tema interesa stručnjaka, ali sve više i medija te javnosti. Iako njihov uzrok možemo tražiti u biološkim, psihološkim i socijalnim faktorima, sa sigurnošću možemo tvrditi da danas veliki utjecaj na poremećaje u prehrani, točnije na stvaranje mršavosti kao trenda ljepote, imaju mediji masovne komunikacije. Analizom sadržaja literature i istraživanjem koje je provedeno, možemo zaključiti da mediji imaju jako veliki utjecaj na javnost te da kroz fotografiju, plakate i ostala sredstva vizualne komunikacije utječu na nametanje određenih trendova ljepote.

Na temelju provedenog istraživanja možemo zaključiti da fotografije u modnim časopisima nameću mršavost kao imperativ ljepote jer se na većini fotografija nalaze mršave osobe, no iako se danas kroz fotografiju mršavost nameće kao imperativ ljepote i tanka je granica između zdravog i „bolesnog“ mršavog, postoje brojne kampanje koje se bore protiv prekomjerne mršavosti i protiv poremećaja u prehrani. S druge strane, svjedočimo primjerima slavni osoba koje se prikazuju kao uspješne osobe, a koje boluju od anoreksije ili bulimije te se prikazuju modeli koji su zbog mršavosti platili visoku cijenu, odnosno koji su zbog nje umrli.

Nadu o porastu svijesti o poremećajima u prehrani ipak daju rezultati provedenog istraživanja o utjecaju fotografije u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani koji su pokazali da mršavost jest trend modernog svijeta i da se kroz fotografiju ona nameće, ali ipak ta mršavost ne prelazi u ekstremnu mršavost, odnosno u bolest. Iako ima puno fotografija koje prikazuju modele ekstremne mršavosti, rezultati su ipak prevladali u korist mršavosti koja ne prelazi u ekstremnu mršavost. Iako je linija tanka, možemo zaključiti da svijest o poremećajima u prehrani je u porastu i da se tome pokušava stati na kraj određivanjem određenih parametara za ulazak u svijet modela, a samim time i na utjecaj fotografije u vizualnoj komunikaciji na stvaranje trenda mršavosti i njezinom utjecaju na poremećaje u prehrani.

U Varašdinu, 23. veljače 2017.

Margana Kraljević

HERON
ALISBAJINO

Sveučilište Sjever

SVEUČILIŠTE
SJEVER

IZJAVA O AUTORSTVU I SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, MARIJANA KRALJEVIĆ (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom UTJECAJ FOTOGRAFIJE U VIZUALNOJ KOMUNIKACIJI NA POREMEĆAJE U PREHRANI (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Marijana Kraljević
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, MARIJANA KRALJEVIĆ (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom UTJECAJ FOTOGRAFIJE U VIZUALNOJ KOMUNIKACIJI (upisati naslov) čiji sam autor/ica. NA POREMEĆAJE U PREHRANI

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Marijana Kraljević
(vlastoručni potpis)

Prilog 1: Slike

Slika 1 – *Poremećeni doživljaj vlastite težine*

Izvor: <https://www.fitness.com.hr/mrsavljenje/savjeti/Poremecaji-u-prehrani-anoreksija-bulimija.aspx> pristup ostvaren 26. listopada 2016.

Slika 2 – *Kod purgativnog tipa bulimije nervoze osoba uobičajeno sama izaziva povraćanje*

Izvor: <https://www.fitness.com.hr/mrsavljenje/savjeti/Poremecaji-u-prehrani-anoreksija-bulimija.aspx> pristup ostvaren 26. listopada 2016.

Slika 3 – *Depresivnost je jedan od psiholoških faktora u nastanku poremećaja prehrane*

Izvor: <http://www.plivazdravlje.hr/centar/210/Depresija.html> pristup ostvaren 26. listopada 2016.

Slika 4 – *Brazilska manekenka Ana Carolina Reston umrla je od komplikacija izazvanih anoreksijom*

Izvor: <http://fanpix.famousfix.com/picture-gallery/ana-carolina-reston-picture-19850931.htm> pristup ostvaren 28. listopada 2016.

Slika 5 – *Javnost danas velikom brzinom slijedi trend mršavosti*

Izvor: <http://www.elle.hr/lifestyle/mrsavost-ideal-koji-varira-od-zemlje-do-zemlje/> pristup ostvaren 28. listopada 2016.

Slika 6 – *Zbog zapadnjačkih serija djevojke s otočja Fidži započele su s dijetama*

Izvor: <http://www.imdb.com/title/tt0096542/mediaviewer/rm3078539264> pristup ostvaren 01. studenog 2016.

Slika 7 – Pro-anorexia websites su stranice koje anoreksiju predstavljaju kao životni stil

Izvor: https://theproanalifestyleforever.files.wordpress.com/2015/05/img_4120.jpg pristup ostvaren 01. studenog 2016.

Slika 8 – Časopis koji prikazuje idealno žensko tijelo

Izvor: <http://www.vogue.com/wp-content/uploads/2015/05/14/amanda-seyfried-june-2015-vogue-cover.jpg> pristup ostvaren 05. studenog 2016.

Slika 9 – Manekenka koja je zbog mršavosti dobila nadimak Twiggy

Izvor: http://www.huffingtonpost.com/2013/10/22/twiggy-leather-ms_n_4141708.html pristup ostvaren 05. studenog 2016.

Slika 10 – Neda danas kad je izliječena od poremećaja prehrane

Izvor: <http://www.jutarnji.hr/potrosna-ispovijest-25-godisnje-nede-dropulic-kako-sam-prezivjela-pakao-anoreksije-i-bulimije/1206649/> pristup ostvaren 05 studenog 2016.

Slika 11 – Isabelle Caro svijet je šokirala svojom mršavom figurom

Izvor: <http://www.jutarnji.hr/umrla-isabelle-caro--anoreksicna-manekenka-iz-talijanske-kampanje/914522/?foto=1> pristup ostvaren 05. studenog 2016.

Slika 12 – Tiskana reklama "Let them free"

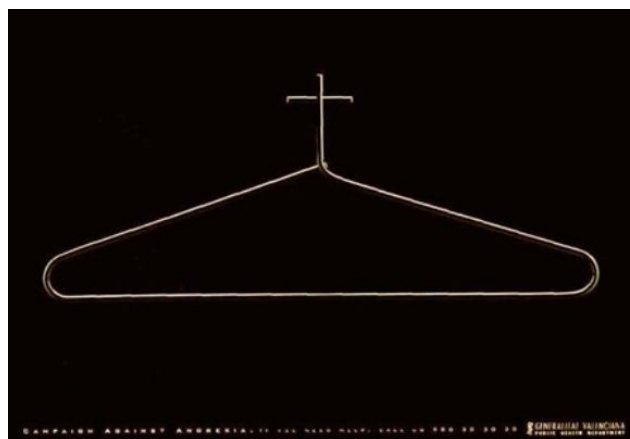
Izvor: <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/> pristup ostvaren 05. studenog 2016.

Slika 13 – Kampanja "Kišobran" za terapije za anoreksične osobe

Izvor: <http://www.eatingdisordersonline.com/blogs/s/don-t-hide-talk> pristup ostvaren 05. studenog 2016.

Slika 14 – Tiskana reklamna kampanja „Vješalica“

Izvor: <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/> pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine

Slika 15 – Kampanja pod nazivom "Ne možete biti dovoljno tanki"

Izvor: <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/> pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine

Slika 16 – Zastrašujuća fotografija koja poručuje da 15 posto oboljelih neće doživjeti sljedeću godinu

Izvor: <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/> pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine

Slika 17 – Kampanja „Usta - ne dozvoli da jedenje postane mučenje“

Izvor: <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/> pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine

Slika 18 – Kampanja koja govori da nije sve onako kako se čini na prvi pogled

Izvor: <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/> pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine

Slika 19 – Poznati model umro je od posljedica anoreksije

Izvor: <http://www.citypages.com/news/jeremy-gillitzer-male-eating-disorder-sufferer-dead-at-38-6564923> pristup ostvaren 05. studenog 2016.

Bibliografija

- 1) Ambrosi – Randić, Neala: *Razvoj poremećaja hranjenja*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004.
- 2) Ambrosi – Randić, N., Pokrajac – Bulian, A., Ogresta, J., Lacovich, M: Poremećaji hranjenja i internet: analiza sadržaja hrvatskih web stranica, *Psihologijske teme*, Vol. 17 No. 1 prosinac 2008., str. 37 – 55, <http://hrcak.srce.hr/32451> pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 3) Claude-Pierre, Peggy: *TAJNI JEZIK prehrambenih poremećaja*, MIŠ d.o.o., Zagreb, 2010.
- 4) Costin, Carolyn: *Poremećaji prehrane: 100 pitanja i odgovora*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2010.
- 5) Dropulić, Neda: *ANOREKSIIJA: Težina ljepote*, PROFIL, Zagreb, 2014.
- 6) Joos A.A. i dr., *Emotional perception in eating disorders*, u: *International Journal of Eating Disorders*, br.42 (2009) 4, str. 318-325
- 7) Kuhar, M: Medijske reprezentacije tjelesnog izgleda i samopredodžba mladih, *Medijska istraživanja*, Vol. 11 No. 1 lipanj 2005., str 97 – 112, http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=36219 pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 8) McNicholas, F. i dr., *Eating concerns and media influences in an Irish adolescent context*, u *Eur. Eat. Disorders Rev.* 17 (2009) 208–213
- 9) Ortega-Roldán, B. i dr.: *Feeling Bad Posing as a Model: An Objective Manner of Study Upward Own-Body Comparisons in Body-Dissatisfied Women* u *Eur. Eat. Disorders Rev.* 22 (2014) 470–478
- 10) Wolf, Naomi: *Mit o ljepoti: kako se prikazi ljepote koriste protiv žena*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2008.

Izvori

- 1) <https://www.fitness.com.hr/mrsavljenje/savjeti/Poremecaji-u-prehrani-anoreksija-bulimija.aspx>, pristup ostvaren 26. listopada 2016.
- 2) <https://www.fitness.com.hr/mrsavljenje/savjeti/Poremecaji-u-prehrani-anoreksija-bulimija.aspx>, pristup ostvaren 26. listopada 2016.
- 3) <http://www.plivazdravlje.hr/centar/210/Depresija.html>, pristup ostvaren 26. listopada 2016.
- 4) <http://fanpix.famousfix.com/picture-gallery/ana-carolina-reston-picture-19850931.htm>, pristup ostvaren 28. listopada 2016.
- 5) <http://www.elle.hr/lifestyle/mrsavost-ideal-koji-varira-od-zemlje-do-zemlje/>, pristup ostvaren 28. listopada 2016
- 6) <http://www.imdb.com/title/tt0096542/mediaviewer/rm3078539264>, pristup ostvaren 01. studenog 2016.
- 7) https://theproanalifestyleforever.files.wordpress.com/2015/05/img_4120.jpg, pristup ostvaren 01. studenog 2016
- 8) <http://www.vogue.com/wp-content/uploads/2015/05/14/amanda-seyfried-june-2015-vogue-cover.jpg>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 9) http://www.huffingtonpost.com/2013/10/22/twiggy-leather-ms_n_4141708.html, pristup ostvaren 05. studenog 2016
- 10) <http://www.jutarnji.hr/potresna-ispovijest-25-godisnje-nede-dropulic-kako-sam-prezivjela-pakao-anoreksije-i-bulimije/1206649/>, pristup ostvaren 05 studenog 2016.
- 11) <http://www.tportal.hr/lifestyle/moda/103894/Umr-la-Isabelle-Caro-model-koji-je-sokirao-svijet.html>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 12) <http://arhiva.nacional.hr/clanak/98673/umrla-ambasadorica-anoreksije-isabelle-carotezila-je-samo-31-kilogram>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 13) <http://www.jutarnji.hr/umrla-isabelle-caro--anoreksicna-manekenka-iz-talijanske-kampanje/914522/?foto=1>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 14) <http://www.index.hr/xmag/clanak/ambasadorica-anoreksije-isabelle-caro-umrla-imala-samo-31-kilogram/530802.aspx> pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 15) <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/> pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine
- 16) <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.

- 17) <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/> , pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 18) <http://www.eatingdisordersonline.com/blogs/s/don-t-hide-talk> , pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 19) <http://wannabemagazine.com/10-najsokantnijih-kampanja-protiv-anoreksije/> , pristup ostvaren 05. studenog 2016. godine
- 20) <http://www.healthline.com/health-slideshow/celebrities-with-eating-disorders#1>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 21) <http://dnevnik.hr/showbuzz/omg/nikada-ne-biste-pogodili-koji-su-poznati-muskarci-bolovali-od-bulimije-i-anoreksije--325040.html>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 22) <http://www.tportal.hr/lifestyle/ljepota/72066/Model-Jeremy-Gillitzer-umro-od-anoreksije-sa-svega-30-kg.html> , pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 23) <http://www.citypages.com/news/jeremy-gillitzer-male-eating-disorder-sufferer-dead-at-38-6564923>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 24) <http://www.tportal.hr/lifestyle/ljepota/72066/Model-Jeremy-Gillitzer-umro-od-anoreksije-sa-svega-30-kg.html>, pristup ostvaren 05. studenog 2016.
- 25) <http://www.index.hr/black/clanak/jednom-twiggy-uvijek-twiggy-slavna-manekenka-i-u-66oj-privlaci-paznju/857199.aspx> , pristup ostvaren 05. studenog 2016.

Popis slika

Slika 1 – <i>Poremećeni doživljaj vlastite težine</i>	55
Slika 2 – <i>Kod purgativnog tipa bulimije nervoze osoba uobičajeno sama izaziva povraćanje</i>	55
Slika 3 – <i>Depresivnost je jedan od psiholoških faktora u nastanku poremećaja prehrane</i>	56
Slika 4 – <i>Brazilska manekenka Ana Carolina Reston umrla je od komplikacija izazvanih anoreksijom</i>	56
Slika 5 – <i>Javnost danas velikom brzinom slijedi trend mršavosti</i>	57
Slika 6 – <i>Zbog zapadnjačkih serija djevojke s otočja Fidži započele su s dijetama</i>	57
Slika 7 – <i>Pro-anorexia websites su stranice koje anoreksiju predstavljaju kao životni stil</i>	58
Slika 8 – <i>Časopis koji prikazuje idealno žensko tijelo</i>	58
Slika 9 – <i>Manekenka koja je zbog mršavosti dobila nadimak Twiggy</i>	59
Slika 10 – <i>Neda danas kad je izliječena od poremećaja prehrane</i>	59
Slika 11 – <i>Isabelle Caro svijet je šokirala svojom mršavom figurom</i>	60
Slika 12 – <i>Tiskana reklama "Let them free</i>	60
Slika 13 – <i>Kampanja "Kišobran" za terapije za anoreksične osobe</i>	61
Slika 14 – <i>Tiskana reklamna kampanja „Vješalica“</i>	61
Slika 15 – <i>Kampanja pod nazivom "Ne možete biti dovoljno tanki"</i>	62
Slika 16 – <i>Zastrašujuća fotografija koja poručuje da 15 posto oboljelih neće doživjeti sljedeću godinu</i>	62
Slika 17 – <i>Kampanja „Usta - ne dozvoli da jedenje postane mučenje“</i>	63
Slika 18 – <i>Kampanja koja govori da nije sve onako kako se čini na prvi pogled</i>	63
Slika 19 – <i>Poznati model umro je od posljedica anoreksije</i>	64

Popis tablica

Tablica 1 - <i>Težina/izgled modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Vogue</i>	28
Tablica 2 - <i>Težina/izgled modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Elle</i>	29
Tablica 3 – <i>Težina/izgled modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Cosmopolitan</i>	29
Tablica 4 – <i>Parametri praćenja ekstremne mršavosti u časopisu Vogue</i>	29
Tablica 5 – <i>Parametri praćenja ekstremne mršavosti u časopisu Elle</i>	30
Tablica 6 – <i>Parametri praćenja ekstremne mršavosti u časopisu Cosmopolitan</i>	30
Tablica 7 – <i>Raspoloženje ekstremno mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Vogue</i>	30
Tablica 8 – <i>Raspoloženje ekstremno mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Elle</i>	31
Tablica 9 – <i>Raspoloženje ekstremno mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Cosmopolitan</i>	31
Tablica 10 – <i>Raspoloženje mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Vogue</i>	31
Tablica 11 – <i>Raspoloženje mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Elle</i> ...	31
Tablica 12 – <i>Raspoloženje mršavog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Cosmopolitan</i>	32
Tablica 13 – <i>Raspoloženje pretilog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Vogue</i>	32
Tablica 14 – <i>Raspoloženje pretilog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Elle</i>	32
Tablica 15 – <i>Raspoloženje pretilog modela na naslovnici i fotografijama u časopisu Cosmopolitan</i>	32
Tablica 16 – <i>Težina/izgled modela na naslovnici časopis Vogue</i>	33
Tablica 17 – <i>Težina/izgled modela na naslovnici časopisa Elle</i>	34
Tablica 18 – <i>Težina/izgled modela na naslovnici časopisa Cosmopolitan</i>	35
Tablica 19 – <i>Težina/izgled modela na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i> ..	36
Tablica 20 - <i>Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Vogue</i>	37
Tablica 21 – <i>Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Elle</i>	38
Tablica 22 - <i>Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Cosmopolitan</i>	39
Tablica 23 - <i>Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Cosmopolitan</i>	40
Tablica 24 - <i>Težina/izgled modela na fotografijama u časopisima Vogue Elle i Cosmopolitan</i>	41
Tablica 25 – <i>Usporedba težine/izgleda na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	42

Tablica 26 – <i>Usporedba težine/izgleda na fotografijama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	43
Tablica 27 - <i>Parametri praćenje ekstremne mršavosti na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	44
Tablica 28 - <i>Parametri praćenje ekstremne mršavosti na fotografijama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	44
Tablica 29 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavog modela na naslovnici časopisa Vogue</i>	44
Tablica 30 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnici časopisa Elle ...</i>	45
Tablica 31 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Vogue</i>	46
Tablica 32 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Elle</i>	47
Tablica 33 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Cosmopolitan</i>	48
Tablica 34 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	49
Tablica 35 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	50

Popis grafikona

Grafikon 1 – <i>Težina/izgled modela na naslovnici časopisa Vogue</i>	33
Grafikon 2 – <i>Težina/izgled modela na naslovnici časopisa Elle</i>	34
Grafikon 3 – <i>Težina/izgled modela na naslovnici časopisa Cosmopolitan</i>	35
Grafikon 4 - <i>Težina/izgled modela na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i> ...	36
Grafikon 5 – <i>Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Vogue</i>	37
Grafikon 6 - <i>Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Elle</i>	38
Grafikon 7 - <i>Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Cosmopolitan</i>	39
Grafikon 8 - <i>Težina/izgled modela na fotografijama u časopisu Cosmopolitan</i>	40
Grafikon 9 – <i>Težina/izgled modela na fotografijama u časopisima Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	41
Grafikon 10 - <i>Usporedba težine/izgleda na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	42
Grafikon 11 – <i>Usporedba težine/izgleda na fotografijama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	43
Grafikon 12 - <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnici časopisa Vogue</i>	45
Grafikon 13 - <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnici časopisa Elle</i> ..	45
Grafikon 14 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Vogue</i>	46
Grafikon 15 - <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Elle</i>	47
Grafikon 16 - <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Cosmopolitan</i>	48
Grafikon 17 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnicama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	49
Grafikon 18 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	50
Grafikon 19 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na naslovnicama časopisa Vogue i Elle</i>	51
Grafikon 20 – <i>Dojam raspoloženja ekstremno mršavih modela na fotografijama časopisa Vogue, Elle i Cosmopolitan</i>	51

Životopis kandidata

Marijana Kraljević, rođena 1985. godine u Zagrebu, završila je Osnovnu školu Odra, Opću gimnaziju (XI) u Zagrebu te Visoku poslovnu školu Zagreb s pravom javnosti. Preddiplomski studij marketinga i komunikacija na Visokoj poslovnoj školi Zagreb s pravom javnosti završila je 2014. godine, a diplomirala je na temelju svih položenih ispita i završnog rada „Neverbalna komunikacija – razlika između žena i muškaraca“ iz kolegija Vizualne komunikacije. Dobitnica je dekanove nagrade kao najbolja izvanredna studentica treće godine preddiplomskog stručnog studija marketinga i komunikacija na Visokoj poslovnoj školi Zagreb s pravom javnosti. Diplomski studij na Sveučilištu Sjever, smjer Odnosi s javnostima, upisuje 2015. godine, a kao diplomski rad odabire iz kolegija Vizualne komunikacije temu „Utjecaj fotografije u vizualnoj komunikaciji na poremećaje u prehrani.“ S doc.dr.sc. Petrom Kurečićem izdaje članak „Društvena odgovornost i društveni mediji: problematika prikaza sadržaja o poplavama u Slavoniji 2014.g.“, u zborniku 6. Nacionalne konferencije o DOP-u, održane 10. prosinca 2014. godine. Trenutno je zaposlena u agenciji Dialog komunikacije d.o.o. na radnom mjestu junior community managera, koji obuhvaća vođenje društvenih mreža klijenata, savjetovanje klijenata, izrada strategija komunikacije na raznim društvenim mrežama, komunikaciju s korisnicima, izradu sadržaja za društvene mreže te analizu rezultata komunikacije koji se prikazuju u mjesečnim i godišnjim izvještajima.